

רשומות

דיני מדינת ישראל

הצעת נוסח חדש

12 במרס 1958

6

כ' באדר תשי"ח

עמוד

127

פקודת מס הכנסה

התוכן

133	חלק א': פרשנות	1. הגדרות
	חלק ב': הטלת המס	
134	פרק ראשון: הכנסה חבת-מס	2. הכנסה ממקור
		3. הכנסה מביטוח
134	פרק שני: מקום ההכנסה	4. מקום ההכנסה במכירה לחוץ לארץ
		5. מקום ההכנסה בעסק
135	פרק שלישי: תקופות שומה	6. שנת מס
		7. תקופות שומה מיוחדות
		8. חלוקת הכנסה ליותר משנה אחת
	חלק ג': חישוב ההכנסה החייבת	
135	פרק ראשון: פטור	9. סימן א': פטור על פי הדין
	12. הכנסה נוספת על הכנסת עבודה	10. תוספת יוקר
	13. דיבידנד על כניות מסוימות	11. שטחי פיתוח
	14. הכנסת-חוץ של תושב	
	15. מילואה המדינה	
	16. הכנסה מיצוא	
	17. סימן ב': סמכות לפטור	
	18. סימן ג': קיצוץ הפסדים	
	19. הניכויים המותרים	
	20. הניכוי באחוזות-בית או קרקע	
	21. הניכוי יציב	
	22. סימן ב': ניכויי פחת	
	23. פחת נכסים	
	24. זקיפת פחת משנה לשנה	
	25. סיג לניכויי פחת	
	26. פחת בהעברת נכס שאין עמה העברת שליטה	
	27. דין העברת רבים כדין העברת יחיד	
	28. דין קרוב לענין זכות שליטה	
	29. סימן ד': סייגים לניכויים ולקיצוץ	
	30. סיג לניכויי היצאות ופחת	
	31. תקנות לחישוב ניכויי פחת	
	32. ניכויים שאין להתירם	
	33. תנאי לניכויים — גיהול חשבונות	

פרק שלישי: ניכויים אישיים 140

33. ניכוי לתושב ישראל	38. ניכוי בעד אשה העוזרת לבעלה
34. ניכוי מיוחד לזיקנה	39. ניכוי בעד ילדים
35. ניכוי בעד פגיעה במלחמה ובעבודה	40. ניכוי בעד קרובים נטולי יכולת
36. ניכוי בעד אשה	41. ניכוי בעד נטולי יכולת עקב ליקוי
37. ניכוי בעד אשה עובדת	42. ניכוי מיוחד לחקלאי

פרק רביעי: הוצאות סוציאליות 142

43. זיכוי בעד דמי ביטוח, ריפוי, תגמולים ותרומות	45. זיכוי יציב
44. זיכוי בעד תרומות למגבית מיוחדת של קרן היסוד	46. ניכוי תרומות של חברות

חלק ד': חישוב ההכנסה החייבת במקרים מיוחדים

פרק ראשון: חברות ביטוח 143

47. חברה לביטוח כללי	51. הפסדיה של חברת ביטוח חיים לפני שנת השומה 1949/50
48. חברה לביטוח חיים	52. חברת חוץ שקיבלה פרמיות מביטוח בישראל
49. הוצאותיה של חברת ביטוח חיים	
50. חברת ביטוח חיים המקבלת פרמיות מחוץ לארץ	

פרק שני: גופים שיתופיים 144

סימן א': קיבוצים	60. הוצאות שמורות
53. הגדרות	סימן ב': מושבים ואגודות חקלאיות
54. שומת קיבוץ	61. מושבים שיתופיים וכדומה
55. ההכנסה החייבת	62. אגודה שיתופית חקלאית
56. המס	סימן ג': שותפויות וחברות בית
57. זיכוי בעד ילדים	63. שותפויות
58. זיכוי בעד בני משפחה תלויים	64. חברות בית
59. תרומות	

פרק שלישי: הכנסת אשה נשואה 146

65. חישוב מאוחד
66. חישוב נפרד
67. הכנסת איש ואשה במשק חקלאי

פרק רביעי: תושבי-חוץ 147

68. תושבים זמניים	72. חישוב רווחיו של ספן-חוץ שבידו אשר
69. שאינם תושבים	73. חישוב רווחי ספן-חוץ במקרים אחרים
70. פטור ספן-חוץ	74. אניה שבאה באקראי
71. רווחי ספן-חוץ ממטען ישראלי	75. מפעלי תובלה אווירית ומפעלי אלחוט

76. תחילה	79. מט שלא שולם יהיה חוב החברה
77. רוחים לא מחולקים שרואים אותם כמתולקים	80. ריווח בלתי נחלקי שחורו וחילוקו
78. דיבידנד להלכה לחברת מעטים	81. ועדה מייעצת

149 . . . פרק ששי: עסקאות מיוחדות

82. פרשנות	85. שומת מלאי עסקי בהפסקת עסק או בהעברתו
83. הסבת נחלה	86. עסקאות בדויות או מלאכותיות
84. הסבת נחלה הניתנת לביטול	

150 . . . חלק ה': רוחי הון

87. הגדרות	96. ריווח הון מדירה שבשימוש עצמי השקעתו בדירה פרטית
88. זין ריווח הון כזין הכנסה	97. מחזיק שתי דירות או דירה גדולה
89. ריווח הון של עולה	98. ריווח הון שה נלקע בהשקעה מאושרת
90. ניכויים מרינוח הון של יחיד	99. ריווח הון מנכס שנקבע לו פחת
91. קיווה הפסד הון כנגד ריווח הון באותה שנה	100. ריווח העוגד להשקעה הפיכה להפחתת ההכנסה
92. קיווה הפסד הון כנגד ריווח הון בשנים הבאות	101. תיקון שומה
93. ריווח הון מתאגיד שנתפרק	102. טעינו הכנס על ריווח הון מאוחר
94. ריווח הון ממכירה תמורת מניות או זכות בתאגיד	103. הזכות להפרדת שויות בריווח הון מוקדם
95. ריווח הון מנכס שבשימוש עצמי והשקעתו בנכס מאותו סוג	104. ריווח הון מנכס שלא נקבע לו פחת
	105. כסוד עסקאות מטענות

154 . . . חלק ז': חיוב במס על יוצי נציג

106. נאמנים וכו' של פסוליידין	114. שומת הכנסתו של תושב-חוץ ממכירת תוצרת-חוץ
107. נאמנים ביחד	115. תושב-חוץ לא יישם על שם סוכן שאינו מורשהו
108. תושב-חוץ מבורשהו בארץ	116. פעילות שהן חובה על נאמנים וכו'
109. תושב-חוץ שמקור הכנסתו בארץ	117. מנהלו של חבר יוצי אדם
110. רבי-חולל	118. רשימות שנציג או סוכן חייבים בהכנתן
111. שותף בעסק עם תושב-חוץ	119. שיפוי לנציג
112. הנוהג במקום שאין לברר סכום הכנסתו של תושב-חוץ	120. בני אדם שנפטרו
113. עסקאות בין תושב-חוץ	

155 . . . חלק ז': שיעורי המס

121. שיעורי המס	125. מס הכנסה של חברות
122. המס על העניקה בעד פריזון עבודה	126. מס חברות
123. המס על הכנסה משעות נוספות	127. חלוקת מסים חברה על ריווח הון ועל פרמיות
124. המס על פרמיות	

חלק ח': דו"חות, הודעות וידיעות

פרק ראשון: חכנת דו"ח והגשתו 157

סימן ב': הגשת דו"ח

- 131. מי חייב בדו"ח
- 132. המועד להגשה
- 133. דחיית המועד
- 134. פטור מהגשה

סימן א': הנהלת פנקסים

- 128. הנציב רשאי להורות על הנהלת פנקסים
- 129. שמירת סוד
- 130. סירוב לקבל חשבון באין פנקסים

פרק שני: סמכות להשיג ידיעות 158

- 135. סמכות לדרוש דו"חות, ידיעות, ספרים וכו'
- 136. סמכות לדרוש ממעביד דו"ח על עובדיו
- 137. סמכות לדרוש דו"ח על הכנסה המתקבלת או המשתלמת לאחר
- 138. סמכות לדרוש דו"ח מתופס בית
- 139. סמכות לדרוש דו"ח על מתגוררים ודיירים
- 140. סמכות לדרוש ידיעות רשמיות
- 141. חובת הודעה על הסכם לתשלום נטו

פרק שלישי: שונות 159

- 142. פקיד שומה רשאי לדרוש מילואים או
- הוספות
- 143. עריכת דו"ח על ידי אחר
- 144. יש לראות דו"ח כאילו הומצא בהרשאה
- כהלכה

חלק ט': שומת הכנסה וערעורים

פרק ראשון: השומה 159

- 145. פקיד השומה חייב לשום
- 146. מינוי ועדה
- 147. סמכות הנציב לעיין ולחקן
- 148. רשימות נישומים והודעות שומה
- 149. הודעת שומה לנישום

פרק שני: ערר וערעורים 160

- 150. זכות ערר לפני פקיד השומה
- 151. סמכות פקיד השומה בערר לחקור ולהזמין עדים
- 152. הסכם או החלטה בערר
- 153. זכות ערעור
- 154. ערעור לפני בית המשפט המחוזי
- 155. חובת הראיה
- 156. סמכות בית המשפט שלערעור
- 157. ערעור לפני בית המשפט העליון
- 158. תקנות לסדרי דין בערעור

פרק שלישי: טעויות והחזרת מס 161

- 159. פגמים וטעויות שאינם פוסלים
- 160. החזרת מס ששולם

חלק י': תשלומים וגביה

פרק ראשון: ניכויים על חשבון מס 162

סימן א': ניכוי מדיבידנד ומריבית 161. הגדרות 162. ניכוי מס מדיבידנד 163. מס מדיבידנד שנוכה בחסר 164. מס מדיבידנד שנוכה ביתר 165. חובת הודעה לפקיד השומה על ניכוייתר 166. תעודה על ניכוי דיבידנד 167. ניכוי מס ריבית 168. תעודה על ניכוי מס ריבית 169. דין ניירות ערך מיוחדים 170. חובת החברה למסור חשבון 171. קיוזו הניכוי 172. הקלה ממס על דיבידנד של חברות-חץ מהכנסה ישראלית	סימן ב': ניכוי מהכנסת עבודה 173. חובת המעביד לנכות במקור 174. קיוזו הניכוי 175. חובת המנכה 176. פקיד השומה רשאי לשום ניכויים 177. זכות ערר 178. פקיד השומה רשאי להיכנס לחצרים לבדוק ולחקור סימן ג': ניכוי מתושב-חוץ 179. חובת המשלם לתושב-חוץ 180. חובת המנכה מתושב-חוץ 181. קיוזו הניכוי 182. פקיד השומה רשאי לשום את הניכוי

פרק שני: גביה 166

סימן א': מקדמות 183. הגדרות 184. מקדמה של יחיד 185. מקדמה של חברה 186. ניכוי במקר יזוקף לחשבון מקדמה 187. ספק לגבי מס השנה הקובעת 188. שר האוצר רשאי לשנות שיעורים ומועדים 189. פקיד השומה רשאי לפטור 190. דין מי שעדיין לא נישום סימן ב': המועדים לתשלום המס 191. תשלום עם הגשת הדו"ח 192. תשלום לאחר הודעת שומה 193. תשלום לאחר ערר 194. תשלום לאחר ערעור	סימן ג': ריבית וקנסות 195. ריבית על דחיית מועדי תשלומים 196. תשלום ריבית על יתרה לאחר ערר 197. תשלום ריבית לאחר ערעור 198. קנס על אי-הגשת דו"ח 199. קנס על פיגור בתשלום 200. קנס על גרעון 201. סמכות לנציב להקטין ריבית או קנס סימן ד': אכיפת תשלום 202. פקיד השומה רשאי לאכוף תשלום 203. גביית מס במקרים מיוחדים 204. תביעה על ידי פקיד השומה

פרק שלישי: הקלה ממס-כפל 169

סימן א': הסכם בינלאומי 205. צו הנותן תוקף להסכם 206. חובת הסודיות כשיש הסכם 207. סמכות להתקין תקנות 208. תחולה סימן ב': קביעת סכום ההקלה 209. הגדרות 210. ההוראות לניכוי מס-כפל 211. סכום הניכוי יפחת מסכום המס 212. ניכוי מס חברות קודם לניכוי מס הכנסה 213. סכום הניכוי למס חברות 214. סכום הניכוי למס הכנסה	סימן ג': הוראות שונות 221. הגדרות 222. השפעת הקלה על קיוזו ועל החזרה 223. מקומו של דיבידנד בסולם ההכנסה 224. הקלה ממס-כפל על הכנסת-חוץ של תושב

חלק ג"א : עונשין 172

232. חובת הראיה	225. עבירות שאין עליהן עונש מיוחד
233. חזקת אשמה	226. אי"קיום דרישות מסוימות
234. אחריות המסייע לעריכת דו"ח	227. דו"ח וידיעות לא נכונים
235. התיישנות	228. אי"נכוי מס
236. הליכים לענישה אינם פוטרים מתשלום מס	229. אי"תשלום ניכויים
237. חקירות	230. מרמה וכו'
238. חוקים אחרים שמורים	231. כופר כסף

חלק י"ב : הוראות כלליות 173

247. המצאת הודעות	239. מינוי רשות מבצעת
248. פטור מבולי דואר	240. סמכויות הנציב
249. עיגול סכומים	241. חובת סודיות
250. ציון שנת מס	242. עובד מס הכנסה לא ידרש לגלות סוד
251. השפעת דיני המסחר עם האויב	243. פרסום רשימת נישומים
252. סמכות להתקין כללים	244. עונש על גילוי סוד הכנסה
253. סמכות לשנות ניכויים וזיכויים	245. איסור הופעת נציג
	246. החתימה על הודעות

התוספת 175

ה ע ר ה :

המספרים שבכותרות השוליים המוקפים בסוגריים מרובעים מציינים את מספר הסעיף בנוסח המקורי..

פקודת מס הכנסה *

ח ל ק א': פ ר ש נ ו ת

הגדרות
[2]

1. בפקודה זו —

"אדם" — לרבות חברה וחֵבֶר בני אדם, כהגדרתם בסעיף זה;
"אחזות-בית", בשטח עירוני — כמשמעותו בפקודת מס הרכוש העירוני, 1940;¹
"בנין תעשייתי", בשטח שאינו עירוני — כמשמעותו בפקודת מס הרכוש החקלאי, 1942;²
"הכנסה חֵבֶת-מס" — סך כל הכנסתו של אדם מן המקורות המפורשים בסעיף 2;
"הכנסה חייבת" — סך כל הכנסתו החבת-מס של אדם לאחר הניכויים והפטורים שהותרו לפי פקודה זו;

"הכנסת עבודה" — הכנסה לפי סעיף 2 (2);

"חבר בני אדם" — כל גוף ציבורי, מואגד או מאוחד, וכל חברה, אגודת אחים, חברותה או התאחדות, בין שהן מואגדות ובין שאינן מואגדות;
"חברה" — חברה שהוואגדה או שנרשמה על פי כל דין ב־תֹּקֶף בישראל או במקום אחר, לרבות אגודה שיתופית;
"יושב בישראל" —

לגבי חבר בני אדם — כשהשליטה על עסקיו והנהלתם מופעלות בישראל;
לגבי יחיד — יחיד היושב בישראל, ואינו נעדר ממנה אלא העדרים שהם לרעת פקיד השומה העדרי-ארעי סבירים ואין בהם לסתור טענת אותו יחיד כי הוא יושב בישראל;
"מס הכנסה" או "מס" — בין מס הכנסה ובין מס חברות המוטלים על פי פקודה זו;
"נישום" — אדם החב לשלם מס הכנסה;
"נציב" — נציב מס הכנסה שהוטל עליו לבצע פקודה זו, או סגן נציב מס הכנסה;
"עסק" — מסחר, מלאכה, חקלאות, תעשיה, מקצוע או משלח יד וכן כל עסקה או עסק אקראי בעלי אופי מסחרי;

"פסולי-דין" — קטין, שוטה, חולה-רוח וכל שאינו כשר לפעולה משפטית;
"פקיד שומה" — פקיד ששר האוצר הרשהו לשום לפי פקודה זו, לרבות עוזר פקיד שומה שהנציב הרשהו בכתב לשמש בסמכות פלונית של פקיד שומה לפי פקודה זו, או למלא תפקיד פלוני מתפקידיו; מינויו של פקיד שומה ושל עוזר פקיד שומה שהורשה כאמור יפורסם ברשומות;
"קרקע", בשטח עירוני — כמשמעותה בפקודת מס הרכוש העירוני, 1940; בשטח שאינו עירוני — כמשמעותה בפקודת מס הרכוש החקלאי, 1942;

"ריבית על איגרות חוב" — ריבית שגוף מואגד חייב לשלם לפי איגרת חוב או שטר נאמנות על איגרת חוב, או מכוחם, בין בצורת משכנתה ובין בצורת מסמך או תעודה מסוג אחר שיש בהם הודאה בחבות;

"רשות מקומית" — עיריה, מועצה מקומית או רשות אחרת כיוצא באלה, שנתכוננה לפי כל חוק ב־תֹּקֶף אותה שעה המורה על הקמתן של רשויות שלטון מקומיות, ולרבות אגודה שיתופית וכל גוף אחר הממלאים אותה שעה תפקידה של רשות מקומית;

"שטח עירוני" — שטח שהיכיים בו לשלם מס רכוש עירוני לפי פקודת מס הרכוש העירוני, 1940;
"שנת מס" — תקופת שנים עשר חודש שתחילתה באחד באפריל 1954 וכל תקופת שנים עשר חודש שלאחריה.

* ע"ר 1917, תוס' 1 מס' 1568, עמ' 93; ע"ר 1948, תוס' 1 מס' 1657, עמ' 5; ע"ר תש"ח, תוס' א' מס' 23, עמ' 67; ס"ח 21, תש"ט, עמ' 161; ס"ח 108, תשי"ב, עמ' 208; ס"ח 151, תשי"ג, עמ' 169; ס"ח 162, תשי"ד, עמ' 166; ס"ח 178, תשט"ו, עמ' 5; ס"ח 191, תשט"ז, עמ' 82; ס"ח 222, תשי"ח, עמ' 79.
1 ע"ר 1940, תוס' 1 מס' 1065, עמ' 218.
2 ע"ר 1942, תוס' 1 מס' 1182, עמ' 9.

ח ל ק ב': ה מ ל ת ה מ ס

פרק ראשון: הכנסה חבת-מס

2. מס הכנסה יהא, בכפוף להוראות פקודה זו, משתלם לכל שנת מס, בשיעורים המפורטים להלן, על הכנסתו של אדם שנבעה, שהופקה, או שנתקבלה בישראל ממקורות אלה:

הכנסה ממקור
[15]

עסק

הכנסת עבודה

(1) השתכרות או ריווח מכל עסק, בתקופת זמן כלשהי;

(2) השתכרות או ריווח מעבודה, לרבות שווים הנאמד של מקום לינה או אוכל או מגורים, ולרבות כל קצבה אחרת; לא ניתנו מקום הלינה או האוכל או המגורים חנם, ינוכה מן ההכנסה כאמור כל סכום ששילם בעדם הגישום בצורת דמי שכירות או דמי השתתפות או בכל צורה אחרת;

אחוזות-בית
וקרקע

(3) השווי השנתי ניטו של אחוזות-בית או של קרקע שבעליהם, או אחרים מטעמם, או התופס אותם חנם, משתמשים בהם לצרכי מגורים או להנאה אחרת ולא לשם השתכרות או ריווח, אלא שאם כבר נישומו אחוזות-הבית או הקרקע לענין פקודת מס הרכוש העירוני, 1940, יראו את השווי שנקבע לפי אותה פקודה כשווי השנתי ניטו;

דיבידנד וריבית

(4) דיבידנד, לרבות דיבידנד המשתלם מתוך רווחי הון של החברה, וכן ריבית או דמי גִבְיוֹן;

נסלאות

(5) קצבה, מְלוּג או אֲנוּנָה;

(6) דמי שכירות, מְלוּגִים, פְּרָמִיּוֹת ורווחים אחרים שמקורם באחוזות-בית או במקרקע או בבנין תעשייתי;

רווחים מאחוזות-בית
וקרקע

(7) השתכרות או ריווח שמקורם בכל נכס שאינו אחוזות-בית ולא קרקע ולא בנין תעשייתי;

רווחים מנכסים
אחרים

(8) השתכרות או ריווח שמקורם בחקלאות, בעבודת אדמה, בייעור או במטעים, לרבות שוויה של תוצרת המתקבלת בשל השימוש בחוץ, בנכס, בזרעים או בחיות בית לצרכי מקורות ההכנסה האמורים, ולרבות חלק ברווחים הכאים מן השימוש כאמור;

רווחים מחקלאות

(9) השתכרות או ריווח מכל מקור אחר שאינו כלול בפסקאות (1) עד (8), אך לא הוצא מהם בפירוש ולא ניתן עליו פטור בפקודה זו או בכל דין אחר.

רווחים אחרים

3. סכום שהגיע לידי אדם על פי ביטוח מפני הפסד רווחים, יבוא בחשבון לקביעת רווחיו או הכנסתו.

הכנסה מביטוח
[25]

פרק שני: מקום ההכנסה

4. אדם העוסק בישראל במפעל חקלאי או תעשייתי או בכל מפעל יצרני אחר, יחולו הוראות אלה:

מקום ההכנסה
במכירת
לתוך לארץ
[35]

(1) מכר האדם מוצר של מפעלו בסיטונות בחוץ לארץ, או על מנת שיימסר בחוץ לארץ, בין שהחווה נערך בישראל ובין בחוץ לארץ, יראו את כל הרווחים שמקורם במכר כהכנסתו שנבעה או שהופקה בישראל, אלא שאם יוכח להגנת דעתו של פקיד השומה, כי מעשה שנעשה באותו מוצר בחוץ לארץ — למעט טיפול, סיווג, פיסוט, מיון, אריזה או הסבה — גרם לעליה בריווח, לא יראו עליית ריווח זו כהכנסה שנבעה או שהופקה בישראל;

(2) אם בדרך אחרת הסב האדם בחוץ לארץ מוצר של מפעלו, או השתמש בו או עסק בו, יראו כריווח שמקורו בפעולה האמורה וכהכנסתו שנבעה או שהופקה בישראל, את הריווח שהיה יכול להשיג אילו מכר את המוצר כסיטונות לחוץ לארץ במיטב התנאים.

5. לענין הסעיפים 2-4 יראו כל ההכנסה שהפיק אדם בשל ריווח או השתכרות מכל עסק שהשליטה בו והנהלתו מבוצעים בישראל – כאילו הופקה בישראל.

פרק שלישי: תקופות שומה

6. המס לכל שנת מס יוטל וייגבה על יסוד הכנסתו החייבת של אדם באותה שנה.

7. נוכח פקיד השומה שאדם פלוני רגיל לסכם חשבונות עסקו ביום שאיננו האחרון לשנת המס, רשאי הוא להרשות שההשתכרות או הרווחים מאותו עסק יחושבו, לענין פקודה זו, על יסוד ההכנסה של השנה המסתיימת באותו יום; אלא שאם ניתנה רשות כאמור לשנת מס פלונית, יוטל וייגבה המס לכל שנת מס עתידה על יסוד ההשתכרות או הרווחים של השנה המלאה המסתיימת בתאריך דומה, בכפוף לכל תיאום שפקיד השומה יראהו צודק וסביר.

8. (א) הנציב רשאי להתיר שפרמיה לפי סעיף 2(6) שהיא דמי השתתפות בהוצאות בנין, או תשלום בדומה לכך, תחולק בתור הכנסה לכל תקופת חוזה השכירות או לכל תקופה אחרת שיקבענה הנציב.

(ב) ממציא שמכר פטנט שלו או מְדָגֵם שלו ויוצר שמכר זכות-יוצרים שלו, רשאי הנציב להתיר שהכנסתו ממכירה זו תחולק לתקופה שיקבע הנציב; הוראה זו לא תחול על ריווח הון שהל עליו סעיף 103.

(ג) התיר הנציב לפי סעיף זה חלוקתה של הכנסה ומת הנישום, או שהוחל בפירוקה של החברה הנישומה, לפני תום התקופה שקבע הנציב, תיווסף להכנסת הנישום בשנת המס שבה מת, או להכנסת החברה בשנת המס שבה הוחל בפירוקה, כל ההכנסה העולה לפי אותה חלוקה בחלקן של השנים שלאחר אותה שנת מס; אולם לפי בקשתם של יורשי נישום, מנהל עזבונו או המוציא לפועל של צוואתו, יכול שתחולק כל ההכנסה כולה חלוקה חדשה לתקופת השנים שנסתיימה בשנת המס שבה מת הנישום, או שכל ההכנסה העולה לפי אותה חלוקה בחלקן של השנים שלאחר אותה שנת מס תיחשב כהכנסתם של יורשי הנישום בשנים אלה, לפי שיעור חלקיהם בעזבון הנישום, לאחר שנתנו ערובה להנחת דעתו של הנציב לתשלום המס שיגיע מהם לפי חישוב זה.

ח ל ק ג': ח י ש ו ב ה ה כ נ ס ה ה ח י י ב ת

פרק ראשון: פטור

סימן א': פטור על פי הדין

9. פטורים ממס:

- (1) משכורתו של נשיא המדינה;
- (2) הכנסתה של רשות מקומית, במידה שלא הופקה מעסק שאותה רשות עוסקת בו, אלא שרשאי שר האוצר, בצו, לפטור מן המס הכנסה שהופקה מעסק, לתקופה שתפורש בצו ובתנאים שיראה להתנות, אם נוכח שהפטור ישמש בדרך הטובה ביותר את טובת הציבור;

מקום ההכנסה
ביצק
[[4]]

שנת מס
[6]
תקופות שומה
מיוחדות
[7]

חלוקת הכנסה
ליותר משנת אחת
[[1]](1)5]

[[6]]

[[6]]

הכנסות פטורות
[8]

חנשיא

רשות מקומית

(3) הכנסתה של אגודה שיתופית שעסקיה עם חבריה בלבד, או שעסקיה עם אדם שאינו חבר הם בהיקף בלתי ניכר או באורח מקרי בלבד, אם הוכח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי עסקיה של האגודה הם בהספקת טובין, ציוד או שירותים לשימוש ביתי או פרטי בלבד, ולא לצורך עסקו של אותו חבר או אדם;

קרנות תגמולים וקצבאות

(4) הכנסתה של קופת תגמולים, קרן פנסיה או קרן אחרת כיוצא באלה שאושרו על ידי הנציב, בהתאם לכללים שייקבעו בתקנות, מהמקורות שפורשו בפסקאות (3) (4) (6) (7) (9) של סעיף 2 ובחלק ה'; ובלבד שהפטור לא יחול על הכנסה מדיבידנד או מריבית שנתקבלו מחברה המנהלת עסק והנמצאת בשליטתם של הקופה או של הקרן;

מוסד ציבורי

(5) הכנסתו של מוסד בעל אופי ציבורי לעניני דת, צדקה, חינוך או תרבות, וכן הכנסתו של נאמנויות בעלות אופי ציבורי, במידה שאותה הכנסה לא הושגה מעסק שאותו מוסד עוסק בו, או מדיבידנד או מריבית שנתקבלו מחברה המנהלת עסק, והנמצאת בשליטתו של אותו מוסד;

דיפלומטים וקונסולים

(6) סכומים המשתלמים לנציגים דיפלומטיים ולפקידים קונסולריים בשירות סדיר של מדינה זרה בעד משרותיהם או בעד שירותיהם בתפקידם הרשמי, במידה שאותה מדינה זרה גומלת פטורים כאלה למדינת ישראל;

עיוור

(7) הכנסתו של עיוור החי על יגיע כפיו;

קצבאות נכים

(8) קצבאות המשתלמות לפצועים ולנכים על פצעים ונכות שנגרמו על ידי מלחמה, וקצבאות המשתלמות על ידי אוצר המדינה למי שהיה תלוי בפרנסתו בחייל שמת עקב פעולות מלחמה;

מענקים ופיצויים

(9) כל סכום קרן שנתקבל כמענק עקב פרישה או מוות או כפיצויים כוללים על מוות ועל חבלה, אלא שאם יראה הנציב שסכום המענק עקב פרישה מעבודה עולה על המקובל במקרים דומים, יהיה פטור ממס רק אותו חלק מסכום המענק שיקבע הנציב בהתחשב עם תקופת השירות, גובה השכר, תנאי העבודה, ונסיבות הפרישה;

ספרות

(10) רווחיו של בעל אניות שאינו תושב ישראל כאמור בסעיף 70;

בעל זכיון

(11) הכנסה שהפיק אדם מזכיון שניתן לו מאת המדינה, במידה שפטורה ממס לפי תנאי הזכיון, אלא שאין לפרש שום דבר האמור בסעיף זה ככא לפטור ממס כל דיבידנד, ריבית, הטבה, משכורת או שכר שקיבל אדם, כולם או מקצתם, מתוך הכנסת שפטורה כאמור;

תלמיד

(12) הכנסת עבודה של תלמיד באוניברסיטה העברית, בטכניון העברי, או בכל מוסד אחר להשכלה גבוהה מאושר על ידי שר האוצר, שהוצאה על ידי התלמיד לתשלום שכר לימודיו, לרכישת ספרים וציוד אחר הדרושים ללימודיו, וכן לתשלום שכר דירה במקום לימודיו, אם היה התלמיד גר עם משפחתו אילולא למד; ובלבד שהפטור לא יינתן לתלמיד כאמור שמלאו לו 30 שנה, אלא אם הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי עיקר התעסקותו הוא לימוד באותו מוסד;

הוצאות לימודים

(13) הכנסת עבודה של יחיד שמלאו לו 16 שנה אך טרם מלאו לו 18 שנה, במידה שהוצאה על ידיו לתשלום שכר לימודים ולרכישת ספרים וציוד אחר הדרושים ללימודיו;

קטין

(14) הכנסת עבודה של יחיד שלא מלאו לו 16 שנה.

10. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להורות בצו, כי חלק מסויים מתוספת היוקר הכלולה בהכנסת עבודה וששעורה יפורש בצו, יהיה פטור ממס.
11. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות הוראות בדבר פטור או הנחה ממס על הכנסה שהופקה, בדרך שנקבע בתקנות, בשטח התיישבות חדשה או בשטח פיתוח שהוגדרו באותן תקנות.
12. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להורות בתקנות, כי כל יחיד תושב ישראל, אשר הכנסתו החייבת מעבודה לא עלתה על סכום שנקבע, יהא פטור ממס, כולו או מקצתו, על הכנסה נוספת אחרת שתהיה לו ושלא תעלה על סכום שנקבע.
13. הכנסה שנתקבלה מדיבידנד על מניות שהוצעו לציבור בדרך שאושרה על ידי שר האוצר, רשאי השר לפטור מאותו חלק מס הכנסה המשתלם על אותו דיבידנד בנוסף על המס ששילמת עליה החברה המחלקת את הדיבידנד.
14. שר האוצר רשאי ליתן פטור או הנחה ממס על הכנסה של תושב ישראל שמקורה מחוץ לישראל והחייבת במס רק משום שנתקבלה בישראל.
15. שר האוצר רשאי, בהודעה שנתפרסמה ברשומות, להורות, כי הריבית המשתלמת על מילווה שהכנסות האוצר משועבדות לו תהא פטורה ממס, בין בכלל ובין רק לגבי הריבית המשתלמת לבני אדם שאינם יושבים בישראל; ריבית כאמור תהא לפי זה פטורה ממס מן התאריך וכדי השיעור שפורשו בהודעה.
16. הכנסה שנתקבלה או שהופקה מייצוא סחורה לחוץ לארץ או ממימון ייצוא כאמור, או מעסק אשר ייצוא לחוץ לארץ או מימון ייצוא כאמור מהווה חלק מעסקאותיו, רשאי שר האוצר לפטור אותה מתשלום המס, כולו או מקצתו.

פרק שני : ניכויים וקזוזים

סימן א': ניכויי הוצאות

17. לשם בירור הכנסתו החייבת של אדם תנוכה כל הוצאה שהוציא אותה כולה בשנת המס לייצור הכנסתו, ולשם כך בלבד, לרבות —
- (1) סכומים המשתלמים בתור ריבית על כסף שלווה, אם נוכח פקיד השומה שהריבית משתלמת על קרן ששימשה בהשגת ההכנסה;
- (2) דמי שכירות ששילם שוכר קרקע או בנין שהיה מחזיק בהם לשם השגת ההכנסה;
- (3) סכומים שהוצאו לתיקונים של תצרים, מוצקה או מכונות, ששימשו בייצור ההכנסה, וכן לחידושם, לתיקונם או לשינוים של כלי מלאכה, כלי שרת או חפצים אחרים ששימשו כאמור;
- (4) חובות רעים שנתהוו בעסק והוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, שהחובות נעשו רעים בשנת המס, וכן חובות מסופקים במידה שיש לשער, להנחת דעתו של הפקיד, שנעשו רעים בשנת המס, אף אם זמן פרעונם של החובות הרעים או המסופקים חל לפני תחילתה של שנת המס; אלא שכספים שנגבו בשנת

המס לחשבון סכומים שנוכו לפני כן בשל חובות רעים או מסופקים, ינהגו בהם לענין פקודה זו כמו בתקבולים שנתקבלו אותה שנה בעסק;

תפרשות
לתגמולים
ולקצבאות

(5) כל סכום שהפריש מעביד, בתור השתתפות שנתית סדירה, לאגודה או לקרן של פנסיה או של תגמולים, או לאגודה או לקרן ממין אחר שהנציב אישר אותן לפי כללים שנקבעו בתקנות, וכן כל סכום או חלק ממנו שהפריש מעביד, כאמור, שלא בתור השתתפות שנתית סדירה לפי אישורו של הנציב;

נקי טבע

(6) הוצאות בנקיטת אמצעים למניעת סחף-קרקע ונגד שטפונות ופגעי טבע אחרים שייקבעו;

התקפות טהאור

(7) הוצאות בנקיטת אמצעי זהירות מפני התקפות מן האויר;

פחת

(8) ניכוי בעד פחת כאמור בסימן ב';

הסבות באגודה
שיתופית

(9) סכומים שאגודה שיתופית החזירה לחבריה בתור הטבה שנתית, לפי יחס עסקאותיה עם כל חבר, ובלבד —

(א) שלא יותר ניכוי בסכום העולה על חלק מהכנסתה החייבת לפני החזרת ההטבה, שיחסו לכלל הכנסתה החייבת הוא כיחס סכום עסקאותיה עם חבריה לכלל עסקאותיה;

(ב) שההטבה ניתנה לחברים תוך תשעה חדשים מתום שנת החשבון שאליה היא מתייחסת או כמועד מאוחר יותר שקבעו הנציב;

(ג) שההטבות ייחשבו כאילו נתקבלו על ידי החברים ביום תום שנת החשבון שאליה הן מתייחסות;

מחקר ופיתוח

(10) ניכוי בשל הוצאת-הון שהוציא בעל תעשיה אחרי כ' באדר ב' תש"ח (31 במרס 1948) לחקירות מדעיות לשם פיתוחה או קידומה של תעשייתו; הניכוי יהיה בשיעור של 15% מאותה הוצאת-הון כל שנה במשך שש שנים ו-10% מאותה הוצאה בשנה השביעית, ובלבד שלא יותר כל ניכוי לפי פסקה זו בעד הוצאה כאמור בנכס שיש עליו ניכוי פחת לפי סימן ב';

ניכויים טיזורים

(11) ניכויים אחרים שייקבעו בתקנות לפי פקודה זו.

18. מהכנסה של אחוזת-בית או קרקע, שנישמו כאמור בפסקה (3) לסעיף 2, לא ינוכה — על אף האמור בסעיף 17 — אלא סכום שהוא כסך-כל הריבית ששולמה על חשבון משכנתה שעליהן ושל מס הרכוש העירוני ששולם עליהן, אך לא יותר מסכום שווין השנתי.

הניכוי באחוזת-
בית או קרקע
(11(י))

19. יחיד שהיתה לו הכנסת עבודה יותר לו, לפי בחירתו, ניכוי יציב של 5% מאותה הכנסה, אך לא יותר מ-400 לירות, ואם בחר בניכוי כאמור, לא יותר לו לגבי אותה הכנסה כל ניכוי אחר לפי סעיף 17.

ניכוי יציב
(4(י))

סימן ב': ניכויי פחת

20. יותר ניכוי בעד פחת של בנין, מכונות, מוצקה, רהיטים או נכסים אחרים שבבעלותו של הנישום והמשמשים לצרכי עסק, לרבות אינוונטר חי ודומם בחקלאות ולרבות נטיעות; סכום הפחת יחושב לפי אחוזים — שייקבעו לכל מקרה או לכל סוג של מקרים — ממחיר הקרן שעלה לנישום, להוציא מחיר הקרקע שעליו הוקם הבנין הנפחת, ובלבד שהפרטים שנקבעו הומצאו כהלכה.

פחת נכסים
(11(י)) (5)

זקופת פחת
משנת 1911 (ט) (11)

21. אם באותה שנת מס אי אפשר היה לבצע את הוראת סעיף 20, משום שלא היו אותה שנה מן המקור שעליו נדרש פחת כל השתכרות או ריווח חייבים במס, או משום שהם קטנים מן הסכום שהותר לנכותו – יווסף סכום הניכוי, כולו או מקצתו, שלא נוכה על סכום ניכוי פחת שיותר בשנה הבאה ויהא חלק ממנו, ובאין ניכוי פחת אותה שנה – יהא הוא הניכוי של אותה שנה; וכן ינהגו בשנים שלאחריה.

סיני לניכוי פחת
111 (ט) (11)

22. סך כל ניכויי פחת שהותרו לפי הפקודה, ביחד עם סך כל הפחת שחל מחמת בלייה וקריעה לפני תחילת הפקודה כשהוא מחושב לפי השיעורים שנקבעו, לא יעלה בשום מקרה על מחיר הקרן שהוציא הנישום ברכישת הנכסים האמורים בסעיף 20, למעט, לגבי בנין נפחת, מחיר הקרקע שעליו הוקם.

פחת בהעברה
נכס שאין עמה
העברת יליטה
111 (י) (11)

23. עסק או חלק ממנו, או נכס מנכסיו, שהועברו מאדם לאדם באחד בספטמבר 1941 או לאחר מכן, ונוכת הנציב והחליט, שזכות השליטה במועבר, בין שהיא ישירה ובין שהיא עקיפה, בין שהיא מכוח מניות מוחזקות ובין בדרך אחרת, נשארה לאותו אדם שבידו היתה לפני ההעברה, או לפני העסקה שהעברה זו היא חלק ממנה או מחוברת אליה, או לפני הראשונה שבעסקאות שהעברה זו היא חלק מהן או מחוברת אליהן – יהיה הסכום הפחת שמקבל ההעברה זכאי לנכותו לפי סעיפים 20–22 כסכום שהמעביר היה זכאי לנכותו אילו לא העביר; ואם היתה ההעברה לפני אחד באפריל 1946, ומקבל ההעברה ניכה פחת לפי סעיפים 20–22 בסכום עולה על הסכום שהיה זכאי לנכותו כאמור לאחר האחד באפריל 1946 – לא יראו את העודף כאילו נוכה שלא כדין, אבל הוא יבוא בחשבון בשעת חישוב סך כל סכומי הפחת המותרים לפי סעיף 22.

דין העברת רכוש
כדין העברת יחיד
111 (י) (11)

24. האמור בסעיפים 20–23 יחול על העברת שני עסקים, או חלק מהם, או נכס מנכסיהם, מאת שני בני אדם או יותר לאדם אחד, כשם שהן חלות על העברה כזו מאדם אחד לאחר, אם נוכח הנציב והחליט, שזכות השליטה במועבר, מיד לאחר העברה, נשארה בכללותה לאותם בני אדם שבידי כל אחד מהם לחוד היתה בחלק מן המועבר ערב ההעברה.

דין קרוב
לענין זכות שליטה
111 (י) (11)

25. כשבאים לקבוע אם זכות השליטה בעסק או בחלק ממנו או בנכס מנכסיו, לענין הסעיפים 20–24, היא בידי אדם פלוני, או היתה בידיו, יראו את קרובו, כמשמעותו בסעיף 76 (ד), כאילו הוא אותו אדם עצמו.

סימן ג': קיזוז הפסדים

קיזוז הפסד כנגד
הכנסה מסקור אחר
113 (1)

26. הפסד שהיה לאדם בעסק בשנת המס ושאליו היה ריווח היה נישום לפי פקודה זו, רשאי האדם לקזז אותו כנגד הכנסתו אותה שנה ממקורות אחרים.

קיזוז הפסד כנגד
הכנסה בשנים
הבאות
113 (2)

27. (א) הפסד שהיה לאדם בשנת המס בעסק, שעסק בו לבדו או בשותפות, ולא ניתן לקזזו כולו כנגד הכנסתו של האדם ממקורות אחרים באותה שנה, יועבר, במידה שלא קוזז כאמור לשנים הבאות ויקוזז תוך ארבע השנים הרצופות כנגד הכנסתו החייבת שלפני אגביות לפי סעיף 33 וסעיף 38; ואם לא ניתן לקזזו כולו אף בארבע השנים כאמור, יותר קיזוז היתרה במשך שלוש שנים רצופות נוספות, ואולם רק כנגד הכנסתו הבאה מאותו עסק שבו נוצר ההפסד.

(ב) הפסד כאמור שהותר לקזזו בשעת חישוב הכנסה חייבת של שנה פלונית, לא יקוזז בשעת חישוב הכנסה חייבת של שנה אחרת.

אין קיזוז להפסד
שבא בהגין לארץ
113 (3)

28. שום דבר האמור בסימן זה לא יתפרש כבא להתיר קיזוז הפסד שהיה לאדם בחוץ לארץ, שאילו היה ריווח וגשאר בחוץ לארץ לא היה חייב מס לפי פקודה זו.

סימן ד': סייגים לניכויים ולקיצוז

29. לא יותר כל ניכוי בשל הוצאות לפי סעיפים 17–25, בסכום העולה על הדרוש לפי צרכי ייצור ההכנסה של הנישום; ובכל שאלה המתעוררת לענין סעיף זה יכריע הנציב.

30. שר האוצר רשאי להתקין תקנות בדבר שיטת החישוב או האומדן של הניכויים שהותרו או שנקבעו בסעיפים 17–25.

31. בקביעת הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים בשל –

(1) הוצאות כיס או הוצאות פרטיות;

(2) תשלומים או הוצאות שאינם כסף שהוצא כולו לייצור ההכנסה ולשם כך בלבד;

(3) הון שהוצא או הוצאת סכום כסף המשמש, או נועד לשמש, הון;

(4) יציאות לשכלולים;

(5) כל הפסד או הוצאה הניתן להיפרע על פי ביטוח או חוזה שיפויים;

(6) דמי שכירות ויציאות לתיקונים של חצרים, ששולמו או שהוצאו, שלא לשם ייצור ההכנסה;

(7) סכומים ששולמו, או שצריכים להשתלם, כמס הכנסה.

32. הניכויים והקיצוזים לפי פרק זה אין לבצעם אלא אם הוגשו לפקיד השומה חשבונות נכונים להנחת דעתו בצירוף חישוב המראה את רווחי העסק החייבים בשומה.

פרק שלישי: ניכויים אישיים

33. (א) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד שהיה תושב ישראל בשנת המס יותר לו ניכוי בסכום של 1050 לירות.

(ב) יחיד כאמור שמלאו לו בשנת המס 32 שנה, ואין הוא זכאי לניכוי בעד אשה לפי סעיף 36 או בעד ילדים לפי סעיף 39, יותר לו, בחישוב הכנסתו החייבת, נוסף על הניכוי לפי סעיף קטן (א), ניכוי של 250 לירות. סעיף קטן זה לא יחול על יחיד שהיה זכאי לניכוי לפי סעיף 36 אלמלא הוראות סעיף 66 (א) (2).

34. בחישוב הכנסתו של יחיד תושב ישראל שמלאו לו בשנת המס 60 שנה – ובאשה 55 שנה – יותר, נוסף על הניכוי לפי סעיף 33, ניכוי של 250 לירות.

35. (א) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שאיבד מכוסר עבודתו 30% או יותר, אך פחות מ-50%, כתוצאה מפצעי מלחמה או מתאונת עבודה, יותר לו, נוסף על כל ניכוי אחר, ניכוי של 325 לירות, וליחיד כאמור שאיבד 50% או יותר מכוסר עבודתו – ניכוי של 500 לירות.

(ב) לענין סעיף זה –

“פצעי מלחמה” – מחלה, החמרת מחלה או חבלה שאירעו ליחיד בתקופת שירותו עקב שירות צבאי כמשמעותו בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תש”ט–1949³, או עקב שירות מלחמתי כמשמעותו בחוק נכי המלחמה בנאצים, תשי”ד–1954⁴;

סייג לניכויי
הוצאות ופחת
[211]

תקנות לחישוב
ניכויי פחת
[311]

ניכויים שאין
להתירם
[12]

תנאי לניכויים –
גיהול חשבונות
[18]

ניכוי לתושב
ישראל
[14]

ניכוי מיוחד
לזיקנת
[14 א]

ניכוי בעד פגיעה
במלחמה ובעבודה
[14 ב]

³ ס”ח 25, תש”ט, עמ’ 278.

⁴ ס”ח 147, תשי”ד, עמ’ 76.

“תאונת עבודה” – תאונה המזכה את היחיד בתשלום פיצויים על פי פקודת הפיצויים לעובדים, 1947⁵, או בתשלום דמי פגיעה על פי חלק ב' לחוק הביטוח הלאומי, תשי”ד–1953⁶.

ניכוי בעד אשה
[15]

36. בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שהוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בשנת המס היתה לו אשה שחיתה עמו או שכלכלתה היתה עליו, יותר לו ניכוי של 500 לירות.

ניכוי בעד אשה
עובדת
[15 א]

37. (א) היתה הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל כוללת הכנסה של אשתו והוכח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי אותה הכנסה של האשה הושגה מיגיעתה האישית בעסק, או שהיא הכנסה מעבודה, יותר לו, בחישוב הכנסתו החייבת, ניכוי נוסף של 500 לירות. (ב) יחיד כאמור שלאשתו מלאו בשנת המס 55 שנה, יותר לו ניכוי נוסף של 250 לירות.

(ג) יחיד כאמור שאשתו איבדה מכוסר עבודתה 30% או יותר, אך פחות מ-50%, כתוצאה מפצעי מלחמה או מתאונת עבודה, כמשמעותם בסעיף 35 (ב), יותר לו ניכוי נוסף של 325 לירות, ואם איבדה מכוסר עבודתה 50% או יותר יהיה הניכוי הנוסף 500 לירות. (ד) הניכוי לפי סעיף זה לא יעלה בשום מקרה על סכום הכנסת האשה מיגיעתה האישית כאמור בסעיף קטן (א).

ניכוי בעד אשה
העוזרת לבעלה
[15 ב]

38. בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שאשתו היתה עוזרת לו בהשגת הכנסתו מעסק, לפחות 24 שעות בכל שבוע בתוך 9 חודשים של שנת המס, יותר לו ניכוי של 250 לירות נוסף על הניכוי לפי סעיף 36, ולא יותר לו ניכוי לפי סעיף 37.

ניכוי בעד ילדים
[15 ג]

39. (א) (1) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שהוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בתוך שנת המס היו לו ילדים בחיים שכלכלתם היתה עליו ושלא מלאו להם 20 שנה, יותר לו ניכוי של 250 לירות בעד הילד הראשון, 300 לירות בעד הילד השני, 325 לירות בעד הילד השלישי ו-350 לירות בעד כל ילד נוסף.

(2) יחיד הזכאי לניכוי לפי פסקה (1), אך אינו זכאי לניכוי לפי סעיף 36, יותר לו ניכוי נוסף של 500 לירות; פסקה זו לא תחול על יחיד שהיה זכאי לניכוי לפי סעיף 36 אלמלא הוראות סעיף 66 (א) (2).

(3) לא יותר ניכוי לפי סעיף קטן זה בעד ילד שהיתה לו בזכות עצמו, בשנת המס, הכנסה העולה על 450 לירות, למעט הכנסה ממענק לימודים או הענקת חינוכית אחרת כיוצא בה.

(ב) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שהוכיח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בתוך שנת המס היו לו ילדים שלא מלאו להם 20 שנה ושהיו בשירות סדיר כמשמעותו בחוק שירות בטחון, תשי”ט–1949⁷, יותר לו ניכוי של 60 לירות בעד כל ילד כאמור.

ניכוי בעד
קרובים
נטולי יכולת
[15 ד]

40. (א) יחיד תושב ישראל שהוכיח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בתוך שנת המס היו לו הוצאות לקיומו של בן משפחה נטולי יכולת לקיים את עצמו, יותר לו ניכוי בסכום השווה להוצאות שהוציא, אך לא יותר מ-250 לירות בעד בן משפחה אחד; סך כל הניכויים לפי סעיף זה לא יעלה על 500 לירות, ואם כל בני המשפחה שבעדם הוא תובע ניכוי הם רק הוריו והורי בן-זוגו – על 1000 לירות.

⁵ ע”ר 1947, תוס’ 1 מ”ס 1604, עמ’ 158.
⁶ ס”ח 137, תשי”ד, עמ’ 6.
⁷ ס”ח 25, תשי”ט, עמ’ 271.

(ב) לא יותר ניכוי לפי סעיף זה בעד בן-משפחה שהכנסתו באותה שנת המס עלתה על 600 לירות.

(ג) לענין סעיף זה "בן-משפחה" – אביו, אמו, סבו, סבתו וכן אחיו או אחותו של היחיד או של בן-זוגו, שלא מלאו להם 20 שנה, ולגבי יחיד שאינו זכאי לניכויים לפי הסעיפים 36 ו-39 גם אח או אחות שמלאו להם 20 שנה.

41. (א) הוראות הסעיפים 39 (א) ו-40 יחולו גם בשל ילד או בן-משפחה שמלאו לו 20 שנה, אם עקב ליקוי גופני או שכלי הוא נטול-יכולת לקיים את עצמו.

(ב) לגבי אשה המשותקת לחלוטין ולגבי ילד מפגר או משותק יוגדל הניכוי לפי סעיף 36 או סעיף 39 (א) ל-650 לירות.

(ג) ילד או אשה כאמור בסעיף קטן (ב) המוחזקים במוסד מיוחד, יותר לגביהם ניכוי-נוסף בסכום השווה למחצית ההפרש שבין ההוצאות הממשיות להחזקתם כאמור לבין 650 לירות, אך לא יותר מ-200 לירות.

42. בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שלפחות 75% מהכנסתו החייבת היא הכנסה לפי סעיף 2 (8), יותר לו ניכוי של 5% מאותה הכנסה, אך לא יותר מ-400 לירות.

פרק רביעי: הוצאות פוציאליות

43. (א) יחיד יזוכה ב-25% מן הסכומים ששילם בשנת המס –

(1) לביטוח חייו או חיי אשתו בחברת ביטוח, או לביטוח מפני מחלה, של עצמו או של בני משפחתו שבעדם הוא זכאי לניכוי ממס על פי סעיף 36 או 39, או, גם לזה וגם לזה;

(2) לטיפול רפואי שלו או של בני משפחתו כאמור, או של שניהם כאחד;

(3) כתשלום שנתי לקרן קצבה, לקרן תגמולים או לקרן אחרת כיוצא באלה, שאושרה על ידי הנציב בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות;

(4) כתרומה לקרן לאומית או למוסד ציבורי שאינו מתנהל לשם השגת רווחים ושמטרתו הן כולן לתועלת הציבור, ובלבד שיש עליו אישור הנציב;

(5) כדמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יינתן זיכוי בעד אותו חלק מהסכומים המפור-רטים בפסקה (1), למעט ביטוח חיים, ובפסקאות (2), (4) ו-(5), העולה על שמינית אחת מהכנסתו החייבת לפני כל ניכוי לפי הסעיפים 33 עד 41 או על 600 לירות, הכל לפי הסכום הקטן יותר.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יינתן זיכוי בעד אותו חלק מהסכומים ששילם כאמור העולה על חמישית אחת מהכנסתו החייבת לפני כל ניכוי לפי הסעיפים 33 עד 41 או על 1200 לירות, הכל לפי הסכום הקטן יותר.

44. יחיד יזוכה ממס ב-30% מן הסכומים ששילם כתרומה למגבית מיוחדת של קרן היסוד בע"מ שהוכרה על ידי שר האוצר, במידה שלא זוכה ממס בעד אותה תרומה לפי סעיף 43, ובלבד שלא יינתן זיכוי בעד אותו חלק מהסכומים ששילם כאמור העולה על 10% מהכנסתו החייבת.

45. יחיד תושב ישראל שאינו זכאי לשום זיכוי לפי סעיף 43 יזוכה ב-48 לירות, ואם היה זכאי לפי סעיף 43 לפחות מ-48 לירות – יוגדל זיכוי עד 48 לירות.

ניכוי בעד
נטול-יכולת
עקב ליקוי
[15]

ניכוי מיוחד
לתקליא
[15]

זיכוי בעד דמי
ביטוח, רפואי,
תגמולים
ותרומות
[16]

זיכוי בעד
תרומות למגבית
מיוחדת של
קרן היסוד
[16]

זיכוי יציב
[16]

46. (א) חברה אשר תרמה, אחרי כ"א באדר ב' תש"ח (1 באפריל 1948), תרומה לקרן לאומית, או למוסד ציבורי שאינו מתנהל לשם השגת רווחים ושמטרתו הן כולן לתועלת הציבור ויש עליו אישור הנציב, רשאית לנכות מהכנסתה החייבת מחצית התרומות האלה, בתנאי שניכוי זה לא יעלה על חמישה אחוזים מהכנסתה החייבת.

(ב) שילמה חברה סכומים כתרומה למגבית מיוחדת של קרן היסוד בע"מ, שהוכרה על ידי שר האוצר, רשאית היא לנכות את הסכומים האמורים מהכנסתה החייבת, במידה שלא נוכו לפי סעיף קטן (א), ובלבד שסכום הניכוי לפי סעיף קטן זה לא יעלה על 5% מהכנסתה החייבת וסכום הניכוי לפי סעיף קטן זה יחד עם סכום הניכוי לפי סעיף קטן (א) לא יעלו על מחצית הסכומים ששילמה למגבית מיוחדת כאמור.

חלק ד': חישוב ההכנסה החייבת במקרים מיוחדים

פרק ראשון: חברות ביטוח

חברה לביטוח
כללי
[16 (א)]

47. (א) על אף האמור בפקודה זו, חברה העוסקת בביטוח כללי, בין שהשחקריותיה או רווחיה נובעים כולם מישראל ובין שמקצתם בישראל ומקצתם בחוץ לארץ, יהיו השחקריותיה או רווחיה החייבים במס נקבעים בדרך זו:

(1) מסך-כל הפרמיות ברוטו והריבית וכל הכנסה אחרת שקיבלה בישראל ינוכה סך-כל הפרמיות שהחזירה למבוטחים וששילמה בעד ביטוח משנה;

(2) היתרה שנתקבלה כאמור תנוכה ממנה עתודה לסיכונים תלויים לסוף שנת המס, מחושבת לפי החאחוז המקובל בחברה לסיכונים אלה בכלל עסקיה, ותיווסף עליה העתודה לסיכונים תלויים, נחושבת כאמור, שנשתיירה לתחילת שנת המס;

(3) מן הסכום ניטו שנתקבל לפי פסקה (2) ינוכו:

(א) סכום ההפסדים למעשה, ניכוי כל סכום שנגבה בשל הפסדים אלה על פי ביטוח משנה;

(ב) הוצאות הנהלה וסוכנות בישראל;

(ג) סכום יחסי הוגן להוצאות המשרד הראשי הנמצא בחוץ לארץ.

(ב) הפסיקה החברה למעשה, בתקופה מסוימת שבתוך שנת המס או שבשנה שלפניה, את עסקיה בישראל כסוג פלוני של ביטוח, לא תנוכה עתודה לאותו ביטוח.

חברה לביטוח
חיים
[19 (ב) (1)]

48. על אף האמור בפקודה זו, חברה העוסקת בביטוח חיים, בלבד או בנוסף על ביטוח כללי (להלן — חברת ביטוח חיים), רואים את רווחיה מעסקי ביטוח חיים כשוויים לאחד משני הסכומים שלהלן, הכל לפי הסכום הגדול יותר:

(1) לסכום ההכנסה מהשקעות פחות הוצאות הנהלה, ובכלל זה דמי עמילות ששילמה פחות דמי עמילות שקיבלה;

(2) לסכום הרווחים, כשהם מחושבים לפי סעיף 47, בשינויים המחויבים לפי הענין, ולאחר קביעת עתודה לפי חישוב אקטוארי.

הוצאות של
חברת ביטוח
חיים
[19 (ב) (1)]

49. הוצאות שהוציאה חברת ביטוח חיים ברכישת חוזים לביטוח חיים, ובכלל זה תשלומים לסוכן, ייחשבו כהוצאות בשנה שבה הוצאו או הועברו ליזכותו של הסוכן, בין אם החברה זקפה הוצאות אלה בחשבון ריווח והפסד שלה לחובת אותה שנה ובין אם לאו.

50. חברת ביטוח חיים שקיבלה רוב הפרמיות מחוץ לישראל, רואים כרווחיה חלק יחסי מכלל הכנסותיה מהשקעות, שהוא כיחס שבין סכום הפרמיות שקיבלה בישראל לבין סך-כל הפרמיות שקיבלה, או את הכנסתה למעשה מהשקעות בישראל, הכל לפי הסכום הגדול יותר, לאחר שנוכו מסכום הרווחים הוצאות הסניף או הסוכנות בישראל וחלק יחסי הוגן של הוצאות המשרד הראשי של החברה הנמצא בחוץ לארץ.

חברת ביטוח חיים הפסקת פרמיות מחוץ לארץ
[19 (ב) (1)]

51. חברות ביטוח חיים שרווחיהן בשנים שקדמו לשנת השומה 1949/50 לא חושבו כשווים לסכום הרווחים על פי סעיף 48 (2) — יתקין לגביהן שר האוצר תקנות בדבר קיוזו הפסדיהן בעסקי ביטוח חיים בשנים שקדמו לשנת השומה האמורה כנגד הכנסותיהן בשנת השומה האמורה ובשנים שלאחריה.

הפסדיה של חברת ביטוח חיים לפני שנת השומה 1949/50
[19 (ב) (2)]

52. (א) חברה שאינה תושב ישראל, העוסקת בעסקי ביטוח ושולמו לה פרמיות בקשר לביטוח נכסים בישראל, או בקשר לביטוח מפני מקרה העשוי לקרות בישראל בלבד, או ששולמו על ידי מבטחים שהם תושבי ישראל, שלא באמצעות סניף או סוכן בישראל שהורשו להוציא פוליסות בשמה — רואים אותה כאילו השיגה רווחים בישראל מאותם עסקי ביטוח, ואת סכום רווחיה כשווה ל-10% מהסכום הכולל של הפרמיות ששולמו לה כאמור; אולם אם החברה הגישה לפקיד השומה דו"ח של רווחיה מן העסקים האמורים והדו"ח מניח את דעתו של נציב מס ההכנסה, ייחשבו רווחים אלה בהתאם להוראות סעיפים 47 או 48-51, הכל לפי הענין.

חברת חוץ שקיבלה פרמיות מביטוח בישראל
[19 (ג)]

(ב) "חברה", לענין סעיף זה — לרבות כל אדם או חבר בני אדם העוסק בביטוח.

פרק שני: גופים שיתופיים

סימן א': קיבוצים

53. בסמן זה — "קיבוץ" — קיבוץ או קבוצה המואגדים כאגודה שיתופית על פי התקנות לדוגמה שאושרו על ידי רשם האגודות השיתופיות לאגודות מאותו סוג; "חבר", לגבי קיבוץ — יחיד שזיה חבר באותו קיבוץ בגמר שנת המס.

הגדרות
[19 (א) (1)]

54. שומתם של קיבוץ ושל כל חבריו תיעשה, על אף האמור בפקודה זאת, לפי הוראות הסעיפים 55-60.

שומת קיבוץ
[19 (א) (2)]

55. שוויין של אספקת המחיה ושל שאר הנאות שנתן קיבוץ, מכוח החברות, לחבריו ולמי שהחברים היו זכאים בעדם לזיכוי ממס על פי הסעיפים 36, 39 ו-40, אלמלא הוראות סימן זה, יראו כחלק מהכנסתו החייבת של הקיבוץ ולא כהכנסת החברים.

ההכנסה החייבת
[19 (א) (2)]

56. קיבוץ ישלם מס בסכום השווה לסך כל המס שחבריו היו חייבים לשלם, אילו היתה כל הכנסתו החייבת מתחלקת ביניהם בחלקים שווים והיתה הכנסתם היחידה החייבת; אולם לענין סעיף זה יותרו הניכויים או הזיכויים ממס לפי הסעיפים 33-46 והוראות סעיף 65 יחולו, כאילו היה כלל מספר החברים מורכב מיחידות משק במספר השווה למחצית כלל החברים (להלן — יחידות משק), ודין יחידות משק, לענין סימן זה, כדין זוגות של איש ואשה, הכל בכפוף להוראות סימן זה.

המס
[19 (ב) (2)]

57. (א) היו לחברים, בתוך שנת המס, ילדים שכלכלתם היתה כולה על הקיבוץ, ואילו היתה כלכלתם כולה על החברים היו החברים זכאים בעדם לניכוי ממס לפי סעיף 39, רואים, לענין חישוב המס לפי סעיף 56, כל יחידת משק כאילו היו לה ילדים כאמור במספר היוצא מחילוק סך כל הילדים לסך כל יחידות משק וכאילו כלכלתם היתה כולה על יחידת המשק.

זיכוי בעד ילדים
[19 (ג) (2)]

(ב) נשאר אחרי חילוק כאמור בסעיף קטן (א) שבר העודף על אפס או על מספר שלם, רואים, לענין חישוב המס לפי סעיף 56, חלק יחידות המשק, שתאחזו בסך כל יחידות משק הוא כתאחזו השבר באחד, כאילו היה לכל יחידת משק שבאותו חלק ילד או ילד נוסף, הכל לפי הענין, וכלכלתו עליה; השברים העודפים בחלקם של שאר יחידות המשק לא יבואו בחשבון.

58. (א) הוציא הקיבוץ בשנת המס הוצאות לקיום בני משפחה של חברים, כשבני המשפחה היו נטולי יכולת לקיים את עצמם, רואים, לענין חישוב המס לפי סעיף 56, כל יחידת משק כאילו היו לה בני משפחה כאמור, במספר הוצא מחילוק סך כל בני המשפחה לסך כל יחידות המשק, וכאילו הוציאה כל יחידת משק על כל אחד מבני משפחתה סכום הוצא מחילוק סך כל הוצאות הקיבוץ למטרה זו לסך כל בני משפחתה (להלן — הוצאת פרנסו).

(ב) נשאר אחרי חילוק סך כל בני המשפחה לסך כל יחידות המשק שבר העודף על אפס או על מספר שלם, רואים חלק מיחידות המשק, שתאחזו בסך כל יחידות משק הוא כתאחזו השבר באחד, כאילו היה לכל יחידת משק שבאותו חלק בן-משפחה או בן-משפחה נוסף, הכל לפי הענין, והוציאה עליו את הוצאת הפרנסו; השברים העודפים בחלקם של שאר יחידות משק לא יבואו בחשבון.

(ג) "בן-משפחה", לענין סעיף זה — כמשמעותו בסעיף 40.

(ד) ההוצאות האמורות יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על חישוב הזיכוי ממס בעד הורי חבר או בעד הורי בן-זוגו לפי סעיף 40.

59. לענין חישוב המס לפי סעיף 56 רואים כל יחידת משק כאילו שילמה בשנת המס סכומים למטרות המפורשות בסעיף 43, בסכום השווה לפחות ל-10% מהסכום הוצא מחילוק ההכנסה החייבת של הקיבוץ לסך כל יחידות משק לפני כל ניכוי לפי הסעיפים 56-58.

60. הוצאות סימן זה אינן גורעות מהוצאות סעיף 9(2).

סימן ב': מושבים ואגודות חקלאיות

61. הנציב רשאי, לפי שיקול דעתו, להורות, כי סימן א' יופעל לגבי שומתם של מושבים שיתופיים או של אגודות שיתופיות אחרות להתיישבות חקלאית ושל חבריהן, אם הוכח להנחת דעתו שדרכי הנהלת העסקים באגודות האמורות דומות באפיין לאלה הנהוגות בקיבוץ.

62. דינה של אגודה שיתופית שסויגה כאגודה שיתופית חקלאית לענין פקודת מס הבולים⁸, יהיה בשנת מס פלונית כדין שותפות לענין פקודה זאת, אם האגודה בהסכמת כל חבריה תבעה כך בדו"ח לפי סעיף 131 לאותה שנת מס, המפרט את שומותיהם ומענם של חבריה ואת החלק המגיע לכל אחד מהם בהכנסה החייבת באותה שנת מס.

סימן ג': שותפויות וחברות בית

63. (א) הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בעסק פלוני עוסקים שני בני אדם או יותר ביחד —

(1) יראו את החלק שכל שותף זכאי לקבל בשנת המס מהכנסת השותפות — והיא תתברר בהתאם להוצאות פקודה זו — כהכנסתו של אותו שותף, והיא תיכלל בדו"ח על הכנסתו שעליו להגיש לפי הוצאות פקודה זו.

⁸ חוקי א"י, כרך ב', פרק ק"ג, עמ' 1302.

זיכוי בעד בני משפחה תלויים
[2] (ה')

תרופות
[2] (ה')

הוצאות שפורות
[19] (3)

מושבים שיתופיים
וכדומה
[19] (ב)

אגודה שיתופית
חקלאית
[19] (ב)

שותפויות
[32]

(2) ראש השותפים, היינו אותו שותף מן השותפים היושבים בישראל ששמו נקוב ראשונה בהסכם על השותפות, — ואם אותו ראש השותפים אינו פועל, ראש השותפים הפועל — יצרוך וימסור, לפי דרישת פקיד השומה, דו"ח על הכנסת השותפות בכל שנה, כפי שתתברר בהתאם להוראות פקודה זו, ויפרש בה שמם ומענם של השותפים האחרים שבפירמה ואת חלקן של כל שותף בהכנסת אותה שנה; אם אין איש מן השותפים יושב בישראל, יצרוך וימסור את הדו"ח מיופה כוח, סוכן, מנהל או עמיל של הפירמה היושב בישראל.

(3) על דו"ח כאמור יחולו הוראות פקודה זו בדבר אי-מסירת דו"ח או פרטים הנדרשים על ידי פקיד שומה.

(ב) לא הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה שעסק פלוגי מתנהל על ידי שני בני אדם או יותר ביחד, יראו את ההשתכרות או הרווחים של אותו עסק כאילו הגיעו לאחד הזכאים לקבל חלק מהם, אשר פקיד השומה יבחר בו, והשומה תיערך בהתאם לכך; נערכה השומה כאמור לא יראו את השותפות כחבר בני אדם לענין סעיף 171.

64. חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76, שכל רכושה ועסקיה הם החזקת בנינים, הכנסתה תיחשב, לפי בקשתה, כהכנסתם של חברי החברה, וחלוקתה של אותה הכנסה, לענין השומה, בין חברי החברה, כולם או מקצתם, תיעשה כפי שיוורה הנציב.

פרק שלישי: הכנסת אשה נשואה

65. הכנסתה של אשה נשואה החיה עם אישה יראו, לענין הפקודה, כהכנסתו של האיש והיא תחוייב על שם האיש ולא על שמה ולא על שם הנאמן שלה; אולם אם יש צורך בדבר אפשר לגבות מן האשה, אף על פי שלא נישומה, חלק יחסי מן המס שחייב בו האיש, כיחס סכום הכנסתה של האשה אל סך כל הכנסתם של האיש והאשה.

66. (א) על אף האמור בסעיף 65, אם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי הגיעה לאשה בשנת המס הכנסה מיגיעתה האישית בעסק או משכר עבודה, רשאית היא או אישה לתבוע, כי חישוב המס על הכנסתה מיגיעתה האישית ייעשה בנפרד, ובמקרה זה יחולו הוראות אלה:

- (1) הניכוי לפי סעיף 33 יותר גם לאיש וגם לאשה;
- (2) הניכויים לפי סעיפים 36, 37 (א) ו-38 — לא יותרו;
- (3) הניכויים לפי סעיף 37 (ב) ו-39 יותרו רק לאשה;
- (4) הניכוי לפי סעיף 39 יותר רק לאיש, אך אם הוא זכאי לניכוי לפי סעיף 39 (א) יותר לאשה ניכוי נוסף של 200 לירות;
- (5) הניכוי לפי סעיף 40 יותר רק לאיש, או לאשה לפי דרישתה, אם היא התומכת הממשית בקרובים;
- (6) הזיכויים ממס לפי סעיף 43 או סעיף 45 יינתנו גם לאיש וגם לאשה כאילו היו שני נישומים בנפרדים.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו רק אם הכנסתה של האשה באה ממקור הכנסה שהוא בלתי תלוי במקור ההכנסה של האיש.

67. הכנסה שהושגה מיגיעתם האישית של איש ואשה במשק חקלאי העשויה להיות חייבת במס לפי סעיף 2 (8) לגבי אחד מהם, יראוה, לענין פקודה זו, כהכנסתם של האיש והאשה, בחלקים שווים, ויותר זיכוי לאיש לפי סעיף 37, אולם לא יורשה חישוב המס בנפרד לפי סעיף 66.

חברות בית
[A52]

חישוב מאוחר
[1]23

חישוב נפרד
[2]23

הכנסת איש
ואשה במשק
חקלאי
[3]23

פרק רביעי: תושבי־חוץ

68. לא ישולם מס על הכנסה שמקורה בחוץ לארץ ונתקבלה בישראל על ידי אדם הנמצא בישראל למטרה ארעית בלבד ולא בכוונה לכוון בה את מושבו, ולא ישב למעשה בישראל בשנת המס, בין ברציפות ובין לסירוגין, יותר ממששה חדשים בסך הכל.
69. לענין יחיד שאינו תושב ישראל בשנת המס, רשאי שר האוצר להתקין כללים כדי לקבוע —
- (1) אילו ניכויים אפשר להתיר מהכנסתו של יחיד כאמור;
 - (2) היחיד או סוגי היחידים, שעליהם יחולו אותם ניכויים.
70. רווחיו של אדם שאינו תושב ישראל והוא עוסק בעסקי בעל אניות או שוכר אניות (בפקודה זו — ספן־חוץ), פטורים ממס, במידה שהפטור נקבע בהסכם בין המדינה שאליה משתייך בעל האניות ובין מדינת ישראל.
71. בכפוף להוראת סעיף 70, ספן־חוץ אשר אניה שבבעלותו או שבשכירותו סרה לנמל ישראל, יראו את מלוא רווחיו שמקורם בהכעת נוסעים, דואר, בהמות או כובין (לכולם ייקרא להלן — מטען) שהוטענו בישראל, כהכנסה שנבעה בישראל; הוראה זו לא תחול על טובין שהובאו לישראל לשם שיטעון בלבד.
72. (א) ספן־חוץ רשאי להראות אֶשְׁכָּר מאת רשות מס הכנסה כל שהיא או מטעמה, המעיד על היחס שבין רווחיו או הפסדיו מעסקי ספנות בתקופת חשבון פלונית, כפי שחושב על ידי אותה רשות לצורך מס הכנסה וללא ניכוי פחת, ובין סך־כל תקבוליו מהסעת מטען, וגם את היחס שבין סכום הפחת המנוכה, כפי שחושב על ידי אותה רשות, ובין סך־כל תקבוליו מהסעת מטען, ובלבד שפקיד השומה משוכנע שאותה רשות מס הכנסה מחשבת ושמה את כלל רווחיו של הספן מעסקי ספנות שלו על יסוד שאינו שונה שינוי מעשי מן היסוד שנקבע בפקודה זו.
- (ב) הראה ספן־חוץ אשרר כאמור, יהיו רווחיו שמקורם בישראל מעסקי הספנות שלו באותה תקופה, לפני כל ניכוי פחת, סכום שיחסו לתקבוליו מהסעת מטען שהוטען בישראל, כיחס סך־כל רווחיו לפי האשרר באותה תקופה לסך־כל תקבוליו מהסעת מטען.
73. לא ניתן, מכל סיבה שהיא, להחיל באופן המניח את הדעת הוראות סעיף 72 (ב) בזמן השומה, מותר לחשב את הרווחים שנוצרו בישראל לפי תאחוז הוגן ממלוא סכום התקבולים מהכעת מטען שהוטען בישראל; אלא שאם נישום אדם בשנת מס פלונית על יסוד תאחוז כאמור, יהא זכאי במשך שש שנים לאחר תום אותה שנת מס לתבוע בכל עת, שחבותו במס של אותה שנה תחושב שנית על היסוד שנקבע בסעיף 72 (ב).
74. החליט פקיד השומה, כי אניה השייכת לספן־חוץ פלוני סרה לנמל בישראל באקראי וכי אין להניח שאניה זו או אניות אחרות שבאותה בעלות יסורו לישראל, לא יחולו הוראות סעיפים 71—73 על הרווחים מאותה אניה ולא יוטל עליהם מס.
75. אדם שאינו תושב, והוא עוסק בעסקי תובלה אוירית או מָמָסֵר ידיעות בִּפְּכָל או באלחוט, יהא נישום למס כאילו היה ספן־חוץ; הוראות סעיפים 71—74 יחולו בשינויים המחוייבים לפי הענין, על חישוב רווחים והשתכרויות מאותם עסקים.

76. (א) הוראות פרק זה חלות על כל חברה שהיא בשליטתם של חמישה בני אדם לכל היותר ואיננה בת-חברה ולא חברה שיש לציבור ענין ממשי בה (להלן — חברת מעטים).

(ב) "חברה שהיא בשליטתם של חמישה בני אדם לכל היותר", לענין פרק זה — חברה שחמישה בני אדם או פחות מזה, ביחד, שולטים שליטה ישירה או עקיפה בעניניה של החברה, או יכולים לשלוט, או זכאים לשלוט, שליטה כאמור, ובכלל זה, במיוחד, כשהם מחזיקים ביחד, או רשאים לרכוש ביחד, רובו של הון המניות או של כוח ההצבעה של החברה, או כשהם מחזיקים ביחד, או רשאים לרכוש ביחד, רובו של הון המניות שהוצא, או אותו חלק ממנו המזכה לקבל בשעת חלוקת ההכנסה בין החברים את רובו של הסכום המתחלק.

(ג) "בת-חברה", לענין סעיף זה — חברה שחלק ממניותיה, המייצג לא פחות משמונים אחוז של הון מניותיה, הוא בידהן או בשליטתן של חברות שאין הוראות פרק זה חלות עליהן.

(ד) כשכאים לקבוע, אם חברה נמצאת בשליטתם של חמישה בני אדם או לא, ייחשבו לאדם אחד —

- (1) אדם וקרוביו, שהם — בן-זוגו, אבותיו, צאצאיו הישירים, אחיו או אחיותיו;
- (2) אדם ובא כוחו;
- (3) שותפים בשותפות.

77. (א) ראה הנציב, כי חברת מעטים לא חילקה בתור דיבידנדים לבעלי מניותיה, עד תום שנים עשר חודש לאחר שנת מס פלונית (להלן — התקופה האמורה), את רווחיה שהם חבי מס לאותה שנת מס או חלק מהם, וכי יש בידה לחלק רווחיה או חלק מהם בלי להזיק לקיומו ולפיתוחו של עסקה, וכי תוצאת אי-החלוקה היא הימנעות ממס או הפחתת מס — רשאי הוא, תוך שלוש שנים לאחר תום אותה שנת מס, ולאחר התיעצות בועדה שיש עליה הוראה להלן, ולאחר שניתנה לחברה הזדמנות סבירה להשמיע דבריה, ליתן הוראה לפקיד השומה לנהוג באותם רווחים שלא חולקו כאילו חולקו בתור דיבידנדים.

(ב) ניתנה הוראה כאמור — יישומו בעלי המניות הנוגעים בדבר, או ששומתם תיבדק שנית, כאילו היו אותם סכומים, שרואים אותם כמחולקים, דיבידנדים שנתקבלו על ידי בעלי המניות בתאריכים שהנציב יראה מן הצדק לקבעם, בהתחשב עם התאריכים שבהם חילקה החברה דיבידנדים, אם חילקה (להלן — דיבידנד להלכה).

(ג) הנציב לא יתן הוראות כאמור אם חילקה החברה בתור דיבידנד, לפני תום שנים עשר חודש לאחר שנת מס, סכום שאינו פחות מ-75% מהכנסתה החייבת באותה שנת מס.

78. דיבידנד להלכה מאת חברת מעטים פלונית (להלן — החברה הראשונה) לבעל מניות, שגם הוא חברת מעטים (להלן — החברה השניה) — לא יהיה חייב במס בתור הכנסה של החברה השניה, אלא ינהגו בו כאילו חילקה אותו החברה השניה כדיבידנד בתאריך שקבע הנציב לפי סעיף 77, ולפי זה יישומו בעלי המניות של החברה השניה או ששומתם תיבדק שנית; ואם גם בעל מניות של החברה השניה הוא חברת מעטים — יחולו הוראות סעיף זה, בשינויים המחויבים לפי הענין על הדיבידנד להלכה, כאילו כל המדובר בחברה הראשונה מתייחס לחברה השניה, וכל המדובר בחברה השניה — מתייחס לאותו בעל מניות, וכן הלאה, לפי אותו עקרון, עד שלא יישאר שום חלק של רווחים בלתי מחולקים שעליהם ניתנו הוראות הנציב ושיש לנהוג בהם כאילו חולקו לחברת מעטים.

רווחים לא מחולקים שרואים אותם כמחולקים
[[1]](1)26

דיבידנד להלכה לחברת מעטים
[[1]](1)26

79. אדם שנישום למס, או ששומתו נבדקת שנית, לפי הוראות הסעיפים 77 או 78 ולא שילם בתאריך התשלום את המס, או חלק המס, המתייחס לחלקו בדיבידנד להלכה — הסכום שלא שילם יהיה חוב המגיע לממשלה מאת החברה, אשר בגלל שלא חלקה את הרווחים ניתנו הוראות הנציב לפי סעיף 77, וייפרע כדרך חוב.

80. רווחים בלתי מחולקים וחבי-מס לפי הסעיפים 77 ו-78 שחילקו אותם לאחר מכן, לא ינהגו בהם כמו בהכנסה חבת-מס של מקבל הרווחים.

81. ועדה של חמישה, ששלושה מהם לפחות יהיו בני אדם שאינם עובדי המדינה, תתמנה לייעץ לנציב בענין השימוש בכוח שהוענק לו בכרך זה; הוועדה תיבחר על ידי הנציב בשעת הצורך מתוך רשימה שתיערך על ידי שר האוצר בהודעה שפורסמה ברשומות.

פרק ששי: עסקאות מיוחדות

82. (א) "הסבה", לענין הסעיפים 83 ו-84 — לרבות מסירה לנאמן, הקנאה, חוזה, הסכם, הסדר או העברה של נכסים.

(ב) שום דבר האמור בסעיפים 83 ו-84 אינו בא למנוע במקרים שאין סעיפים אלה חלים עליהם מלנהוג בהכנסה מכוח הסבה, לענין מס, כאילו היתה הכנסתו של המסב.

83. היתה הכנסה משתלמת לאדם או לטובתו בשנת מס פלונית מכוח הסבה שנעשתה בחייו של המסב או בעקבותיה, והמסב עודנו בחיים, ובתחילת אותה שנת מס טרם מלאו לאותו אדם 20 שנה ולא היה גשוי — ינהגו באותה הכנסה, לענין פקודה זו, כאילו היתה הכנסתו של המסב לאותה שנת מס ולא הכנסה של זולתו; ואין נפקא מינה לענין זה, אם ההכנסה משתלמת במישרין או בעקיפין, אם לאותו אדם או לטובתו כהווה או בעתיד, אם לאחר קיום תנאי או לאחר מאורע פלוני שאירועו ספק, או כתוצאה מן השימוש של פלוני בשיקול דעת או בסמכות שניתנו לו ואם בדרך אחרת, ואם היא הכנסה שלפי פרק חמישי רואים אותה כאילו אדם קיבל אותה כאמור.

84. (א) היתה הכנסה משתלמת לאדם, בשנה שלפני שנת שומה המתחילה באחד באפריל 1947 או לאחריו, או בכל שנת מס שהיא, מכוח הסבה הניתנת לביטול או בעקבותיה, בין שההסבה נעשתה לפני האחד באפריל 1947 ובין לאחריו, וכן הכנסה כאמור שלפי פרק חמישי רואים אותה כאילו נתקבלה על ידי האדם — ינהגו בה, לענין פקודה זו, כאילו היתה הכנסתו של המסב באותה שנה ולא הכנסה של זולתו.

(ב) לענין פרק זה יראו הסבה כניתנת לביטול, אם יש בה הוראה בדבר העברה או החזרה של ההכנסה, או של הנכס שממנו היא נוצרת, אל המסב, או אל בן-זוגו, בין במישרין ובין בעקיפין, או אם יש למסב או לבן-זוגו, במישרין או בעקיפין, כוח מכל בחינה שהיא לקבל או להחזיר לעצמו את השליטה, במישרין או בעקיפין, על ההכנסה או על הנכס שממנו היא נוצרת.

85. (א) כשבאים לחשב, לענין פקודה זו, ההשתכרויות או הרווחים מעסק שהופסק או שהועבר, יהא כל מלאי עסקי השייך לאותו עסק בשעת הפסקה או העברה נערך לפי כללים אלה:

(1) אם המלאי נמכר, או הועבר בתמורה בת-ערך, לאדם העוסק בעסק, או מתכוון לעסוק בו, בישראל, והקונה רשאי לנכות מהם את יציאותיו בשעה שיבואו לחשב את השתכרותו או את רווחיו מן העסק — יהא שוויו

ריווח בלתי מחולק
שחזרו ותילקחו
[[26](3)]

ועדה מייצגת
[[26](4)]

פרשנות
[25/24]

הסבת נחלה
[24]

הסבת נחלה
הניתנת לביטול
[25]

שומת מלאי עסקי
בהפסקת עסק או
בהעברתו
[[27](1)]

של המלאי הסכום הממשי ששולם במכר או שוויה של התמורה שניתנה בהעברה;

(2) בכל מקרה אחר — יהא שוויו הסכום שאפשר היה לקבל תמורתו אילו נמכר בשוק החפשי בעת הפסקת העסק או העברתו.

(ב) כשבאים לחשב, לענין פקודה זו, השתכרותו או רווחיו של קונה מלאי עסקי בעסק שהופסק או שהועבר, יהא המלאי נערך כפי שנקבע בסעיף קטן (א).

(ג) נתעוררה שאלה בדבר השווי של המלאי לפי סעיף קטן (א) — יכריע הנציב.

(ד) "מלאי עסקי", לענין סעיף זה, הוא כל נכס, מטלטלין או מקרקעין, הנמכר במהלכו הרגיל של עסק, או שהיה נמכר כך אילו הגיע לגמר קבועו, ייצורו, הכנתו או בנינו, וכן כל חומר המשמש בייצורו, בהכנתו או בבנינו של אותו נכס.

86. היה פקיד השומה סבור, כי עסקה פלונית המפחיתה, או העלולה להפחית, את סכום המס המשתלם על ידי אדם פלוני היא מלאכותית או בדויה, או שהסבה פלונית אינה מופעלת למעשה, רשאי הוא להתעלם מן העסקה או מן ההסבה, והאדם הנוגע בדבר יהא נישום לפי זה.

עסקאות בדויות
או מלאכותיות
[28]

ח.ל.ק. ה': רווחי הון

87. בחלק זה —

"נכס" — כל רכוש, בין מקרקעין ובין מטלטלין, כמשמעותם בפקודת הפרשנות⁹, וכן כל זכות או טובת הנאה, למעט —

(1) מטלטלין של יחיד המוחזקים על ידיו לשימוש האישי או לשימוש האישי של בני משפחתו או של בני אדם התלויים בו, אך לא למעט כלי רכב מנועי;

(2) מלאי עסקי כמשמעותו בסעיף 85;

(3) מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבת מקרקעין, תש"ט—1949¹⁰;

"מכירה", לרבות חליפין וויתור;

"מחיר יסודי", לענין נכס —

(1) אם הגיע הנכס לנישום דרך קניה — הסכום שבו רכשו הנישום;

(2) אם הגיע הנכס לנישום דרך חליפין — שווי הנכס בשעה שנרכש על ידי הנישום;

(3) אם הגיע הנכס לנישום דרך מתנה —

(א) לפני יום ד' בכסלו תשי"ב (3 בדצמבר 1951) — שווי הנכס בשעה שנרכש על ידי הנישום;

(ב) ביום ד' בכסלו תשי"ב (3 בדצמבר 1951) או לאחר מכן — התמורה שבה נרכש אותו נכס לאחרונה שלא דרך מתנה;

(4) אם הגיע הנכס לנישום דרך הורשה — שווי הנכס ביום פטירת המוריש;

(5) אם הגיע הנכס לנישום דרך יצירה או בכל דרך אחרת — סכום ההוצאות שהוציא הנישום ליצירתו או לרכישתו של אותו נכס;

⁹ דיני ישראל, נוסח חדש, מס' 1, עמ' 2.
¹⁰ ס"ח 21, תש"ט, עמ' 174.

"מחיר הקרן", לענין נכס – המחיר היסודי של הנכס לאחר שנוכו ממנו הסכומים הניתנים לניכוי לנישום, לנבי אותו נכס, לפי הסעיפים 20–22 – מיום שרכש אותו נכס עד יום המכירה, ולאחר שיווספו עליו סכומים אלה:

(1) כל ההוצאות שהוציא הנישום להשבתת הנכס או להחזקתו מיום שרכשו עד יום המכירה;

(2) כל סכום ששילם הנישום בשל אותו נכס, על חשבון מסים או תשלומי חובה אחרים כיוצא בזה,

ובלבד שלא יווסף סכום שניתן לניכוי בעבר, בחישוב ההכנסה החייבת במס של אותו נישום, או תשלומי חובה או הוצאות אחרות ששולמו בקשר לשימוש באותו נכס;

"ריווח הון" או "הפסד הון" – הסכום שבו התמורה שניתנה בעד מכירת הנכס, או שווי התמורה (להלן בפרק זה – התמורה), עולים על מחיר הקרן של הנכס, או פחותים הימנו, הכל לפי הענין;

"ריווח הון מוקדם" או "הפסד הון מוקדם" – ריווח הון או הפסד הון מנכס שנמכר תוך שנה מיום שנרכש;

"ריווח הון מאוחר" או "הפסד הון מאוחר" – ריווח הון או הפסד הון מנכס שנמכר לאחר שנה מיום שנרכש;

88. דין ריווח הון כדין הכנסה חייבת, אם אין הוראה אחרת בפקודה זו או אם אין פירוש אחר משתמע מתוך ההקשר.

89. נישום שהביא לישראל נכס ומכרו תוך שנתיים מיום עלייתו לישראל, לא ייחשב ריווח ההון באותה מכירה כהכנסה חייבת.

90. בבירור ההכנסה החייבת של יחיד הנובעת מריווח הון, יותר ניכוי של 500 לירות, אולם בהכנסה שחולקה למספר שנים כאמור בסעיף 8 (ב), יותרו בשנים אלה ניכויים, לפי בחירת הנישום, עד כדי 500 לירות לכל השנים האמורות ביחד.

91. (א) היה בשנת המס הפסד הון, יותר לקיזו כנגד ההכנסה החייבת מריווח הון בלבד באותה שנה, לפני הניכוי לפי סעיף 90; ואולם הפסד הון מאוחר לא יותר לקיזו אלא כנגד ריווח הון מאוחר והפסד הון מוקדם לא יותר לקיזו אלא כנגד ריווח הון מוקדם.

(ב) אם אין לקיזו את סכום ההפסד, כולו או מקצתו, לפי סעיף קטן (א) – הסכום שאין לקיזו יותר לקיזו כנגד כל ריווח הון אחר, לפי בחירת הנישום, על אף האמור בסעיף קטן (א); אולם בקיזו הפסד הון מאוחר כנגד ריווח הון מוקדם תקיזו כל לירה הפסד כנגד 500 פרוטות של ריווח.

92. הפסד הון בשנת המס שלא קיזו, כולו או מקצתו, כנגד הכנסה חייבת מריווח הון באותה שנה – הסכום שלא קיזו יותר לקיזו כנגד הכנסה חייבת, מריווח הון בלבד, בשבע שנות המס הבאות ברציפות אחרי אותה שנה, או בשתי שנות המס שקדמו לה ובחמש שנות המס הבאות ברציפות לאחריה, הכל לפי בחירת הנישום; על כל קיזו לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 91.

93. תאגיד שנתפרק וחולקו נכסיו בין חבריו, יחולו הוראות אלה:

(1) ריווח הון ממכירת נכס החברה על ידי המפרק, לאחר שהוחל בפירוקה, לא ייחשב כהכנסה חייבת;

(2) נכסים או כספים שקיבל חבר ייחשבו כתמורה שקיבל בעד מכירת מניותיו או בעד זכותו באותו תאגיד.

דין ריווח הון כדין
הכנסה
(2א5)

ריווח הון של עולה
(7א5)

ניכויים מריווח
הון של יחיד
(8א5)

קיזו הפסד הון
כנגד ריווח הון
באותה שנה
(12א5)(א)

קיזו הפסד הון
כנגד ריווח הון
בשנים הבאות
(12א5)(ב)

ריווח הון בתאגיד
שנתפרק
(6א5)

ריווח הון ממכירה
תמורת מניות או
זכות בתאגיד
[5א(5)]

94. הגיע לאדם או למספר בני אדם ריווח הון מנכס שמכרו לתאגיד תמורת מניות בלבד של אותו תאגיד או תמורת זכות אחרת בלבד באותו תאגיד — לא ייחשב הריווח כהכנסה חייבת, אם מיד לאחר המכירה היה בידי האדם, או בידי מספר בני האדם ביחד, 90 אחוז או יותר מכוח ההצבעה של אותו תאגיד; אולם לענין חישוב ריווח ההון על המניות או על הזכות האחרת, לכשיימכרו, ייחשב כמחיר הקרן שלהן מחיר הקרן של הנכס שתמורתו קיבל המוכר את המניות או את הזכות.

ריווח הון מנכס
ששימוש עצמי
והשקעתו בנכס
מאותו סוג
[5א(3)(א)]

95. הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס שלא נקבע לו שיעור בעד פחת בתקנות על פי סעיפים 20 — 22 וששימש לנישום לצרכי עסק או מגורים (להלן — הנכס הראשון), ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר מאותו סוג ולאותה מטרה (להלן — הנכס החדש) במחיר העולה על מחיר הקרן של הנכס הראשון, ייחשב כהכנסה חייבת הסכום שבו עודפת התמורה שנתקבלה בעד הנכס הראשון על מחיר הנכס החדש; ואולם לענין חישוב ריווח ההון על הנכס החדש, לכשיימכר, יוקטן מחיר הקרן של הנכס החדש בכל סכום ריווח הון ממכירת הנכס הראשון שלא נתחייב במס.

ריווח הון מדירה
ששימוש עצמי
והשקעתו בדירה
פרטית
[5א(3)(ב)]

96. היה הנכס הראשון משמש לנישום לצרכי מגוריו בלבד, ורכש הנישום לאותה מטרה, תוך התקופות האמורות בסעיף 95, מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, תש"ט—1949, רשאי הנישום לתבוע, כל עוד לא מכר את המקרקעין או לא העביר אותם בדרך אחרת, כי דינם יהיה כדין נכס חדש; ומשעשה כן, הרי לענין חישוב מס שבח מקרקעין — כל תמורה שתינתן במכירה הראשונה של המקרקעין האמורים תוגדל בריווח ההון שלא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום.

פחית שתי דירות
או דירה גדולה
[5א(3)(ג)]

97. הוראות סעיפים 95 ו-96 לא יחולו על נכס שהשתמש בו הנישום לצרכי מגוריו, אך לא היה הנכס היחיד שלו שהשתמש בו למטרה האמורה, או שהיה שטחו עולה על שטח שנקבע.

ריווח הון שהושקע
בהשקעה
מאושרת
[5א(4)]

98. (א) הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס ותוך שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או תוך ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר, שהוא השקעה מאושרת, במחיר השווה למחיר שבו מכר את הנכס הקודם או במחיר העולה עליו — רשאי הנישום לתבוע, כל עוד לא מכר את ההשקעה המאושרת או לא העביר אותה בדרך אחרת, כי ריווח ההון האמור לא ייראה כהכנסתו החייבת; ומשעשה כן, הרי לענין חישוב ריווח ההון על הנכס שנרכש, לכשיימכר, והפחת הניתן עליו לפי הסעיפים 20—22 — יוקטן מחיר הקרן של הנכס בריווח ההון שלא נתחייב במס כאמור, ואילו לענין חישוב מס שבח מקרקעין, אם הנכס שנרכש הוא מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, תש"ט—1949 — כל תמורה שתינתן במכירה הראשונה של המקרקעין תוגדל בריווח ההון שלא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום.

(ב) "השקעה מאושרת", לענין סעיף קטן (א) — נכס המשמש לתעשיה, לבנין, לתחבורה, או למפעל אחר, ובלבד שההשקעה באותו סוג נכס אושרה בצו של שר האוצר, וכן נכס המשמש לחקלאות.

ריווח הון מנכס
שנקבע לו פחת
[5א(11)]

99. נכס שנקבע לו שיעור פחת בתקנות לפי הסעיפים 20—22 וששימש לנישום לצרכי עסק, יחולו עליו הוראות מיוחדות אלה:

(1) כתמורה שקיבל הנישום בעד מכירת הנכס יראו גם כל סכום שנתקבל כפיצוי בעד אבדן הנכס, כולו או מקצתו, הן מכוח ביטוח והן בכל דרך אחרת;

(2) ריווח הון או הפסד הון ממכירת הנכס יראו כריווח הון מאוחר או כהפסד הון מאוחר, הכל לפי הענין;

(3) הגיע לנישום ריווח הון ממכירת הנכס, ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר, לאותה מטרה ששימש לה הנכס שמכר, במחיר העולה על מחיר הקרן של הנכס שמכר — רשאי הנישום לתבוע, שלענין ריווח ההון האמור ייחשב כהכנסה חייבת רק הסכום שבו עודפת התמורה שנתקבלה בעד הנכס שמכר על מחיר הנכס שרכש; ומשעשה כן — הרי לענין חישוב ריווח ההון על הנכס שרכש, לכשיימכר, והפחת הניתן עליו לפי הסעיפים 20—22 יוקטן מחיר הקרן שלו בכל סכום של ריווח הון שהיה לו במכירה הקודמת ולא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום.

(4) לא יינתן ניכוי לפי סעיף 90.

(5) היה בשנת המס הפסד הון ממכירת נכס, ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר לחילוף הנכס שמכר, רשאי הנישום לא לקזז את הפסד לפי הסעיפים 91 ו-92, אלא לתבוע שמחיר הקרן של הנכס שרכש יוגדל, לענין חישוב ריווח הון על הנכס שרכש, לכשיימכר, והפחת הניתן עליו לפי הסעיפים 20—22, בהפסד שלא קרוז.

100. הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס, והוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי הריווח או חלק ממנו יושקע בעסקה שהנישום מנהל בתום לב משא ומתן עליה, והיא מן הסוג שאילו גמר אותה לפני המועד הנועד לתשלום המס, או להגשת ערר לפי סעיף 150, הייתה מזכה אותו בהפחתת ההכנסה החייבת לפי הסעיפים 95—98 או 99 (3) — ידחה פקיד השומה לפי בקשת הנישום את המועד לתשלום המס המגיע מהנישום על אותו ריווח הון, או על חלקו, עד לגמר תקופה של 13 חדשים מיום המכירה, ורשאי הוא להתנות תנאים למתן ערובה ככל שייראה לו; אין הוראה זו גורעת משאר סמכויות פקיד השומה.

101. נישום אדם לענין ריווח הון ממכירת נכס, ואחרי המועד הנועד להגשת ערר לפי סעיף 150, אך תוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, קרה מקרה המזכה אותו לגבי אותו ריווח הון בהפחתת ההכנסה החייבת לפי הסעיפים 95—98 או 99 (3) — יתקן פקיד השומה את השומה, לגבי אותו ריווח ההון, אם תבע זאת הנישום תוך שלושים יום מיום שקרה המקרה; דין החלטת פקיד השומה בדבר תיקון השומה כאמור הוא כדין שומה לפי סעיף 145; אין הוראה זו גורעת משאר סמכויות פקיד השומה.

102. ריווח הון מאוחר יראו, לענין חלק זה, כשלב הגבוה ביותר בסולם הכנסתו החייבת של הנישום, אלא ששיעור המס על אותו ריווח לא יעלה על 25%, על אף האמור בסעיף 121.

103. בחישוב סכום המס על ריווח הון מוקדם, רשאי הנישום לתבוע, כי השומה של הכנסתו מאותו ריווח הון תיעשה בנפרד מן השומה של הכנסתו ממקורות אחרים, כאילו היו אלה הכנסות של שני נישומים, אלא שהניכויים והזיכויים לפי הסעיפים 33—46 לא יותרו אלא לגבי ההכנסה ממקורות אחרים בלבד.

104. נכס שלא נקבע לו פחת בתקנות לפי הסעיפים 20—22 ושלא שימש לנישום לצרכי עסק — לא יחולו עליו הוראות חלק זה, אלא החל מאותו מועד ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יכריז עליו ברשומות, הן בדרך כלל, והן לגבי סוג מסויים של נכסים.

105. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בצו לפטור סוגי עסקאות שיפורטו בצו, מתשלום המס, כולו או מקצתו, המשתלם מרווחי הון כמשמעותם בחלק זה.

ריווח העוסק
להשקעה
המזכה להפחתת
ההכנסה
[5א(13)(א)]

תיקון שומה
[5א(13)(ב)]

שיעור המס על
ריווח הון מאוחר
[5א(9)]

הזכות להפחית
שומות בריווח
הון מוקדם
[5א(10)]

ריווח הון מנכס
שלא נקבע לו
פחת
[5א(14)]

פטור עסקאות
מסוימות
[10ב]

חלק ו': חיוב במס על ידי נציג

106. מפרק או כונס נכסים שנתמגו על ידי בית משפט או לפי כל דין ברתחוקה בישראל, וכן נאמן, אפטרופוס לגוף או לרכוש, או ועד, שבידם ההנחיה, השליטה או ההנהלה ברכוש או במפעל מטעמו של אדם פסול-דין, יהיו בני-חיוב במס בדרך ובשיעור שאותו אדם היה חייב בו אילו לא היה פסול-דין.

נאמנים וכו' של
פסול-דין
[34]

107. היו שני בני אדם או יותר פועלים בתפקיד של נאמנים על נאמנות, המס שהם חייבים בו מכות תפקידם אפשר לחייבם בו ביחד או לחוד, ויהיו חייבים בתשלומם ביחד ולחוד.

נאמנים ביחד
[41]

108. אדם שאינו תושב ישראל (להלן – תושב-חוץ), בין שהוא אזרח ישראל ובין אם לאו, יהא בר-שומה ובר-חיוב על שמו של נאמן, אפטרופוס, ועד, מיופה-כוח, מורשה, סוכן, כונס נכסים, סניף או מנהל, בין שההכנסה הגיעה לידם ובין שלא הגיעה, והכל בדרך ובשיעור שאותו אדם היה גישום או מחוייב אילו היה תושב ישראל ואותה הכנסה הגיעה לידו, אלא שלגבי יחיד תושב-חוץ לא יותר ניכוי או זיכוי ממס לפי הסעיפים 33–44.

תושב-חוץ
שמורשהו בארץ
[(1)(35)]

109. תושב-חוץ יהא בר-שומה ובר-חיוב בשל הכנסה הנובעת, במישרין או בעקיפין, מיופה-כוח, מסוכנות, מהרשאה, מכינס נכסים, מסניף או מהנהלה, או דרך אחד המקורות האלה, ויהא בר-שומה ובר-חיוב על שמו של אותו מקור, הכל לפי הענין.

תושב-חוץ
שמקור הכנסתו
בארץ
[(1)(35)]

110. רב-חובל של אניה, שבעלה או שוכרה הוא תושב-חוץ בר-חיוב לפי הסעיפים 71–74, רואים כמורשהו של אותו תושב-חוץ לענין פקודה זו, בלי להוציא ידי כל מורשה אחר של אותו תושב-חוץ.

רב-חובל
[(2)(35)]

111. מקום שתושב-חוץ עוסק בעסק עם תושב באחד העסקים ופקיד השומה רואה, כי מחמת הקשר ההדוק שבין השנים והשליטה הממשית שבידי תושב-החוץ על התושב, אפשר שמהלך העסק ביניהם יהא מסודר, והוא מסודר, באופן שהעסקים הנעשים בו על ידי התושב, בעקבות קשריו עם תושב-החוץ, אינם מביאים לו כל ריווח, או פחות מן הריווח הרגיל שיש לצפות לו מאותו עסק – יהא תושב-החוץ בר-שומה ובר-חיוב על שמו של התושב כאילו היה התושב מורשהו.

שותף בעסק עם
תושב-חוץ
[(3)(35)]

112. (א) ראה פקיד השומה העורך שומה, כי לא קל לברר מהו הסכום האמיתי של השתכרויותיו או רווחיו של תושב-חוץ פלוני שהוא בר-חיוב על שמו של תושב – רשאי הוא לשום ולחייב את תושב-החוץ באחוז הגון וסביר ממחזור העסקים שעשה תושב-החוץ עם התושב כאמור או על ידיו; עשה פקיד השומה כן, יהיו הוראות הפקודה בענין מסירת דוחות או פרטים על ידי בני אדם הפועלים בשם זולתם חלים במקרה זה, כדי לחייב את התושב להמציא דוחות או פרטים של העסקים האמורים, בדרך שבני אדם הפועלים מטעמם של פסול-דין או של תושב-חוץ חייבים למסור דוחות או פרטים על הכנסה חייבת. (ב) שיעור האחוז האמור ייקבע על ידי פקיד השומה, בכל מקרה, בהתחשב עם טיב העסק הנדון.

חנות במקום
שאינו לברר סכום
הכנסתו של
תושב-חוץ
[(3)(35)]

113. תושב-חוץ המבצע מכירות או עסקאות עם תושב-חוץ אחרים בנסיבות שהיו עושות אותו בר-חיוב לפי סעיפים 110 ו-111 על שמו של תושב – אין עובדה זו כשלעצמה עושה אותו בר-חיוב על כל השתכרות או ריווח שמקורם במכירות או בעסקאות האמורות.

עסקאות בין
תושב-חוץ
[(6)(35)]

114. מקום שתושב-חוץ נתחייב במס על שמם של מיופה-כוח, סוכן, מורשה, כונס נכסים, סניף או מנהל, בשל השתכרויות או רווחים שמקורם במכר טובין או מוצרים שיוצרו או הופקו בחוץ לארץ בידי אותו תושב-חוץ – רשאי האדם שעל שמו נתחייב תושב-החוץ

שומת הכנסתו
של תושב-חוץ
ממכירת תוצרת-
חוץ
[(7)(35)]

לפנות אל פקיד השומה בבקשה לערוך את השומה בשל אותה הכנסה, או לתקן אותה, על יסוד אותם הרווחים בלבד שלפי הערכה סבירה יש להניח, שסוחר, או קמעונאי הקונה כאמור במישרין מן היצרן או מן המפיק — אם היו הטובין או המוצרים נמכרים בקמעונות — היו מרוויחים, ולאחר שיוכח, להנחת דעתו של פקיד השומה, סכום הרווחים האלה, תיערך השומה או תתוקן בהתאם לכך.

115. שום דבר האמור בסעיפים 108—114 אינו בא לחייב במס תושב־חוץ על שמו של סרסור או סוכן־עמיל כללי או סוכן אחר בשל השתכרות או ריווח שמקורם במכירה או בעסקה שנעשו על ידיהם, אם אינם מורשים הפועלים כרגיל בהרשאתו של תושב־החוץ, או אם אינם מורשים בהתאם לסעיפים 110—112.

116. מי שהוא בר־שומה ובר־חייב בשל פסול־דין, או מי שתושב־חוץ הוא בר־חייב על שמו, יהיה אחראי לכל דבר שעשייתו נדרשת על פי פקודה זו בשביל שומת הכנסתו של האדם שלמענו הוא פועל ובשביל תשלום המס המוטל עליה.

117. המנהל או כל פקיד ראשי אחר של חבר בני אדם מואגד יהיה אחראי לעשייתם של כל אותם מעשים ודברים שעשייתם נדרשת על פי פקודה זו בשביל שומת אותו חבר בני אדם ובשביל תשלום המס.

118. אדם שקיבל, מכוח כל שהוא, כסף או שווה כסף שהם הכנסה חבת־מס השייכת לאדם בר־חייב על אותה הכנסה, או שהיה בר־חייב עליה אילו היה יושב בישראל ולא היה פסול־דין, יכין וימסור, כל אימת שפקיד השומה ידרוש זאת ממנו בהודעה ותוך הזמן הנקוב באותה הודעה, רשימה חתומה בידו המכילה הצהרה אמיתית ונכונה על כל ההכנסה האמורה ואת שמו ומענו של כל אדם שההכנסה שייכת לו; על רשימה כאמור יחולו הוראות פקודה זו בענין אי־מסירת רשימות ופרטים על פי הודעה מפקיד השומה.

119. אדם האחראי על פי פקודה זו לתשלום מס למען אדם אחר רשאי לעכב מתוך כספים המגיעים לידי למען אותו אדם כל סכום שיספיק כדי תשלום המס האמור; וניתן לו בזה שיפוי כנגד כל אדם בשל כל תשלום ששילם בעקבותיה ומכוחה של פקודה זו.

120. נפטר אדם בשנת המס, ואילו לא נפטר היה בר־חייב לאותה שנה, או אם נפטר אדם תוך שלוש שנים לאחר תום שנת מס ולא נעשתה לו שומה לאותה שנה — יהיה נציגו האישי החוקי חב במס שאותו אדם בר־חייב בו אילו היה בחיים, ויהא חייב בתשלומו, וכן יהיה אחראי לעשייתם של כל אותם מעשים ודברים שאותו אדם היה אחראי לעשייתם על פי פקודה זו, אילו היה בחיים.

ח ל ק ז': שיעורי המס

שיעורי המס
[29]

121. (א) וזה המס על הכנסתו החייבת של יחיד:

- (1) על כל לירה מ־1,500 הלירות הראשונות 250 פרוטות,
- (2) על כל לירה מ־1,500 הלירות הבאות 350 פרוטות,
- (3) על כל לירה מ־1,500 הלירות הבאות 425 פרוטות,
- (4) על כל לירה מ־1,500 הלירות הבאות 500 פרוטות,
- (5) על כל לירה מ־1,500 הלירות הבאות 550 פרוטות,
- (6) על כל לירה נוספת 600 פרוטות.

(ב) לגבי יחיד שאינו זכאי לניכוי בעד אשה לפי סעיף 36 או בעד ילדים לפי סעיף 39 יוגדלו שיעורי המס לפי סעיף קטן (א) (4) ב-25 פרוטות לכל לירה ולפי סעיף קטן (א) (5) ו-6 ב-50 פרוטות לכל לירה; סעיף קטן זה לא יחול על יחיד שהיה זכאי לניכוי כאמור אלמלא הוראות סעיף 66 (א) (2).

122. (א) על אף האמור בסעיף 121 לא יעלה שיעור המס על הכנסה שנתקבלה מהענקה בעד פריין עבודה על מאה וחמישים פרוטה לכל לירה.

(ב) לענין סעיף זה –

“הענקה בעד פריין עבודה” – הענקה, הטבה או פרמיה החייבת במס לפי סעיף 2 (2) והמשלמת על פי חוזה עבודה, שאושר לצורך סעיף זה כפי שנקבע בחקנות – כנוסף על המשכורת או השכר המקובלים או הקבועים בחוזה העבודה – בעד פריין עבודה העולה על שיעור הפריין הרגיל, בגכולות של שלושים למאה מסכום אותה משכורת או אותו שכר; אולם אין הענקה כאמור כוללת:

- (1) תשלום בעד עבודה בשעות נוספות או בימי מנוחה הקבועים במדינה;
- (2) תשלום לחבר על ידי חברה, אגודה שיתופית או תאגיד אחר.

123. על אף האמור בסעיף 121, לא יעלה שיעור המס על הכנסת עבודה בשעות נוספות על 300 פרוטות לכל לירה, אם שולמה לאדם שלגביו אישר שר האוצר, על פי המלצת ועדה ששר האוצר ימנה לענין סעיף זה, כי עבודתו בשעות נוספות היתה הכרחית עקב חיוניות עבודתו וחוסר אפשרות להחליפו בעובד אחר; הוראות סעיף זה לא יחולו על אותו חלק מהכנסת עבודה בשעות נוספות העולה על 40 אחוז משכרו הרגיל של הנישום.

124. על אף האמור בסעיפים 121 ו-125 הכנסה שנתקבלה מפרמיות שמקורן באחוזות בית, והנישום שילם לפקיד השומה תוך שלושים יום מיום קבלת הפרמיה מס עליה בשיעור של 25%, לא יעלה המס על הכנסה זו על 250 פרוטות לכל לירה.

125. המס על הכנסתה החייבת של חברה יוטל בשיעור של 280 פרוטות על כל לירה מאותה הכנסה.

126. (א) נוסף למס לפי סעיף 125, יוטל על חברה מס שייקרא “מס חברות”, בשיעור של 250 פרוטה על כל לירה מהכנסתה החייבת שתחושב לפי האמור בסעיף קטן (ב).

(ב) בחישוב ההכנסה החייבת של חברה לצרכי סעיף קטן (א), יחולו הוראות אלה:

- (1) ההכנסה החייבת לא תכלול הכנסה שנתקבלה על ידי החברה, במישרין או בעקיפין, באמצעות דיבידנדים או חלוקת רווחים, מאת חברה אחרת החייבת במס חברות;

- (2) לא יותר כל ניכוי בגלל החיוב במס חברות או בגלל תשלומה.

127. המס המשתלם על ידי חברה על ריווח הון לפי סעיף 103 ועל פרמיות לפי סעיף 124 יהיה מחציתו על חשבון מס הכנסה לפי סעיף 125 ומחציתו על חשבון מס חברות לפי סעיף 126.

המס על הענקה
בעד פריין
עבודה
[א29]

המס על הכנסה
משעות נוספות
[ב30]

המס על פרמיות
[ג30]

מס הכנסה של
חברות
[א30]

מס חברות
[ב30]

חלוקת מסי חברת
על ריווח הון ועל
פרמיות
[ג30]

חלק ח': דו"חות, הודעות וידיעות

פרק ראשון: הכנת דו"ח והגשתו

סימן א': הנהלת פנקסים

הנציב רשאי להורות על הנהלת פנקסים [2(1)13]

128. לצורך השומה רשאי הנציב להורות, דרך כלל או לסוג מסויים של נישומים, על ניהול פנקסי חשבונות של הכנסה הנובעת מעסק, והוא רשאי לקבוע באותן הוראות כללים לשיטת ניהול הפנקסים; ההוראות ייכנסו לתקפן בתום שלושה חדשים מיום פרסומן ברשומות.

עמדת סוד [3(13)]

129. שום דבר האמור בהוראות שניתנו לפי סעיף 128 לא יתפרש כמחייב אדם לגלות ידיעה סודית שנמסרה לו עקב מקצועו או משלח ידו.

סיווג לקבל חשבון באין פנקסים [3(13)]

130. ניתנו הוראות לפי סעיף 128, רשאי פקיד השומה לסרב לקבל חשבונות שלא על סמך פנקסי חשבונות שנוהלו לפי ההוראות.

סימן ב': הגשת דו"ח

מי חייב בדו"ח [4(13)]

131. אלה חייבים להגיש דו"ח כאמור להלן:

- (1) יחיד תושב ישראל שהכנסתו החייבת לפני הניכויים לפי הסעיפים 33—42 עולה על סכום הניכוי לפי סעיף 33;
- (2) תושב-חוץ שהיתה לו הכנסה חייבת;
- (3) חבר בני אדם שהיתה לו הכנסה חייבת או שהיה לו הפסד כמשמעותו בסעיף 26;
- (4) כל אדם שפקיד השומה דרש ממנו להגיש דו"ח ואפילו הוא פטור מחובת הגשת דו"ח.

המועד להגשה [4(13)]

132. (א) דו"ח לפי סעיף 131 יימסר לפקיד השומה לא יאוחר מיום 30 ביוני של כל שנת מס, ויפרט את ההכנסה שהיתה למוסר דו"ח בשנת המס שקדמה לאותה שנה; וכן כל הפרטים הדרושים לענין פקודה זו לגבי אותה הכנסה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) —

- (1) אדם שהדו"ח שלו מבוסס על מערכת חשבונות מלאה, לפי שיטת החשבוונאות הכפולה, ומצורף לו מאזן וחשבון ריווח והפסד, ימסור את הדו"ח לפי אותו סעיף קטן, לא יאוחר מיום 31 באוגוסט בכל שנה;
- (2) אדם אשר פקיד השומה התיר לו לפי סעיף 7 שהכנסתו תחושב לפי תקופת שומה מיוחדת, חייב למסור את הדו"ח כאמור לא יאוחר מתום חמישה חדשים מהיום שבו נסתיימה אותה תקופת שומה מיוחדת.

דחיית המועד [4(13)]

133. פקיד השומה רשאי, אם הוכח להנחת דעתו שקיימת סיבה מספקת לכך, לדחות את הגשת הדו"ח לפי סעיף 132 (א) או (ב), הכל לפי הענין, למועד שיקבע, ובלבד שמי שקיבל דחיה כאמור —

- (1) יגיש במועד האמור בסעיף 132 (א) או (ב), הכל לפי הענין, דו"ח משוער על ההכנסה האמורה שיערך לפי מיטב אומדנו;
- (2) יהא חייב לכל תקופת הדחיה בריבית של 9% לשנה על הסכום שבו עודף המס שהוא חייב לשלם לאותה שנת מס על המס שהוא חייב לשלם על סמך הדו"ח המשוער.

134. שר האוצר רשאי לקבוע בצו, כי יחיד שתקנות לפי סעיף 12 חלות עליו, יהיה פטור מהגשת דין וחשבון לפי סעיף זה.

פרק שני : סמכות להשיג ידיעות

135. כדי להגיע לידיעה מלאה בדבר הכנסתו של אדם —

סמכות לדרוש
דו"ח, ידיעות,
ספרים וכו'
[45]

(1) רשאי פקיד השומה לדרוש ממנו בהודעה בכתב למסור לו — תוך מועד שיפורש בהודעה — כל דו"ח שיצויין בהודעה, ובכלל זה דו"ח על הונם ונכסיהם של אותו אדם, או של אשתו ושל ילדיו שהוא זכאי בעדם לזיכוי על פי הסעיפים 36, 39 ו-40, וכן ראשי פקיד השומה לדרוש שיתייצב לפניו — בעצמו או על ידי נציגו — ויביא לבדיקה פנקסים, תעודות, חשבוניות, ודו"חות שפקיד השומה יראה בהם צורך.

(2) רשאי פקיד השומה, או פקיד אחר שהורשה לכך על ידי בכתב, להיכנס לכל מקום בו מתנהל עסק ולבדוק מלאי עיסוק, קופה, מכונות, פנקסים, חשבוניות, מסמכים, רשומות ותעודות אחרות, הנוגעים לאותו עסק, ולדרוש הסכרות בקשר לכך, אם דבר זה ייראה לו דרוש כדי להבטיח את מילוי הוראותיה של הפקודה או כדי למנוע התחמקות ממילוי אותן הוראות.

136. (א) כל מעביד חייב, אם נדרש לכך על ידי פקיד השומה בהודעה, להכין ולמסור תוך הזמן שנקבע בהודעה, דו"ח לשנה פלונית שיכיל שמם ומקום מושבם של בני אדם המועבדים אצלו והתשלומים והקצובות שניתנו להם בשל עבודתם אצלו; על דו"ח כאמור יחולו הוראות פקודה זו בדבר אי-מסירת דו"ח או פרטים הנדרשים על ידי פקיד שומה, ובלבד שלא ייענש מעביד על השמטת שמו ומקום מושבו של עובד אצלו שאינו מועבד בעבודה אחרת, אם נראה לפקיד השומה שאין לאותו עובד הכנסה חייבת.

סמכות לדרוש
ממעביד דו"ח על
עובדיו
[47(2)(3)]

(ב) היה המעביד חבר בני אדם, רואים את המנהל או פקיד ראשי אחר כמעביד לענין פקודה זו, וכל דירקטור של החברה, או אדם המועסק בהנהלתה, רואים כמועבד אצלה.

137. מקום שאדם, בכל סמכות שהיא, מקבל רווחים או הכנסה שחלה עליהם פקודה זו והם שייכים לפלוני, או שהוא משלם רווחים או הכנסה כאמור לפלוני או לפקודתו, רשאי פקיד השומה למסור לאותו אדם הודעה שבה יידרש להגיש, תוך הזמן שנקבע בה ושלא יפחת משלושים יום לאחר יום המצאתה, דו"ח שיכיל גילוי אמיתי ונכון של כל אותם רווחים והכנסה ואת שמו ומענו של אותו פלוני.

סמכות לדרוש
דו"ח על הכנסה
המתקבלת או
המשולמת לאחר
[49]

138. פקיד השומה רשאי למסור לכל אדם התופס אחוזת בית, קרקע או בנין תעשייתי, הודעה בכתב שבה יידרש להגיש תוך זמן סביר דו"ח המכיל את שמו ומענו של בעל אחוזת הבית, הקרקע או הבנין התעשייתי, וכן גילוי אמיתי ונכון של דמי השכירות המשתלמים וכל תמורה אחרת הניתנת במקומם.

סמכות לדרוש
דו"ח מתופס בית
[50]

139. פקיד השומה רשאי למסור לאדם הודעה בכתב שבה יידרש להגיש, תוך הזמן שנקבע בה ושלא יפחת משלושים יום לאחר יום המצאתה, דו"ח שיכיל את שמו של כל מתגורר או דייר היושב בביתו, במלוגו או במוסדו ביום ההודעה והיה יושב שם כל שלושת החדשים שקדמו לאותו יום, חוץ מהעדרים זמניים.

סמכות לדרוש
דו"ח על
מתגוררים
ודיירים
[51]

140. על אף האמור בכל דין אחר, רשאי פקיד השומה לדרוש מכל עובד של המדינה, של רשות מקומית או של גוף ציבורי אחר, שיספק כל פרט הנדרש לענין פקודה זו והוא

סמכות לדרוש
ידיעות רשמיות
[47(א)]

ברשותו של אותו עובד, אך אין לחייב מכוח סעיף זה עובד כאמור לגלות פרטים שכלפיהם הוא חייב לשמור סוד לפי פקודת הסטטיסטיקה, 1947¹¹, או לפי חוק בנק הדואר, תשי"א—1951¹², או לפי חוק בנק ישראל, תשי"ד—1954¹³.

חובת הודעה על
תסבס לתשלום
נמו
[848]

141. התחייב אדם בהסכם לשלם לאחר הכנסה חייבת שלא תפחת מסכום פלוני, לאחר ניכור מס לפי סעיף 173, חייבים גם המשלם גם המקבל למסור על כך הודעה לנציב, תוך שלושים יום מיום עשיית ההסכם, ולפרט בה את פרטי ההסכם וכל פרט אחר הנוגע לו שידרשנו הנציב, ואם היה ההסכם בכתב — יצורף העתקו להודעה.

פרק שלישי : שונות

פקיד שומט
רשאי לדרוש
מילואים או
הוספות
[44]

142. פקיד השומה רשאי למסור לאדם — כל שעה וכל כמה שיראה צורך בכך — הודעה בכתב שבה יידרש לספק תוך זמן סביר שנקבע באותה הודעה, דו"חות מלאים יותר או נוספים בכל ענין שעליו הוא נדרש או חייב על פי פקודה זו למסור דו"ח.

עריכת דו"ח על
ידי אחר
[43]

143. אדם המסייע לאחר, תמורת תשלום, לערוך דו"ח, הודעה, טופס או מסמך אחר לצורך פקודה זו, חייב להצהיר על אותה תעודה כי הוא סייע בעריכתו.

יש לראות דו"ח
כאילו הוטצא
בהרשאה כהלכה
[46]

144. דו"ח, אמרה או טופס, הנחזים כמוגשים לפי פקודה זו על ידי אדם פלוני או בשמו, רואים אותם לכל ענין כאילו הוגשו על ידי אותו אדם או בהרשאתו, וזולת אם הוכח היפוכו של דבר, וכל החותם על כל דו"ח, אמרה או טופס כאלה רואים אותו כמי שידוע כל ענין שבהם.

חלק ט': שומת הכנסת וערעורים

פרק ראשון : השומה

פקיד השומה
חייב לשום
[35]

145. (א) מסר אדם דו"ח, רשאי פקיד השומה לעשות אחת מאלה:

- (1) לאשר את הדו"ח ולערוך את השומה לפיו;
- (2) לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום הכנסתו החייבת של אותו אדם ולשום אותו בהתאם לכך, אם יש לו טעמים סבירים להניח שהדו"ח איננו נכון;
- (3) לאשר את הדו"ח אישור זמני ולדרוש תשלום המס המגיע לפיו, בלי לפגוע בזכותו לקבוע אחרי כן את סכום הכנסתו של אותו אדם לפי פסקה (2), ודין דרישת תשלום כאמור כדין הודעת שומה לפי סעיף 149.

(ב) לא מסר אדם דו"ח ופקיד השומה סבור שאותו אדם חייב לשלם מס, רשאי הוא לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום הכנסתו החייבת של אותו אדם ולשום אותו לפי זה, אלא ששומה זו אינה משפעת על כל אחריות אחרת שעל אותו אדם עקב הימנעותו או התרשלותו למסור דו"ח.

מינוי ועדה
[833]

146. (א) שר האוצר רשאי למנות ועדה, דרך כלל או לאזור מסויים או לסוג מסויים של נישומים, שתיעץ לפקיד השומה בשימוש בסמכויותיהם לפי סעיף 145 (א) (2), סעיף 145 (ב) וסעיפים 149—152; במינוי ועדה כאמור יתחשב שר האוצר בחוגים שונים שממנו מורכב הציבור.

(ב) הודעה על מינוי ועדה תפורסם ברשומות.

¹¹ ע"ר 1947, תוס' 1 מס' 1604, עמ' 144.
¹² ס"ח 70, תשי"א, עמ' 210.
¹³ ס"ח 164, תשי"ד, עמ' 192.

(3) חברי ועדה לא יהיו עובדי המדינה או עובדים של עיריה או של מועצה מקומית.

(4) אין לפרסם מדיניות של ועדה או כל חומר שנמסר לאחד מחבריה בזכות חברות בוועדה, אלא בהתאם לאמור בסעיף 242.

147. (א) הנציב רשאי לדרוש, ביזמתו הוא או לבקשת הנישום, תוך שנת המס או תוך שש שנים לאחר תום שנת המס, ואם עשה הנישום אחד הדברים המפורטים בסעיף 230 בכל ענין הנוגע לאותה שנת מס – תוך חמש עשרה שנה לאחר תום שנת המס, את הפרוטוקול של כל הליך לפי פקודה זו שנקט פקיד שומה, ולאחר שקיבל את הפרוטוקול רשאי הוא לערוך כל חקירה שתיראה לו, או להגיע לעריכת חקירה כאמור, ורשאי הוא, בכפוף להוראות פקודה זו, ליתן בענין זה כל צו שייראה לו.

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יינתן על ידי הנציב או על ידי מי שהוסמך לכך על ידי. (ג) לא יינתן צו לפי סעיף קטן (א) המגדיל את השומה אלא לאחר שניתנה לנישום הזדמנות סבירה להשמיע טענותיו.

(ד) צו לפי סעיף קטן (א) המגדיל את השומה, דינו, לענין זכות ערעור, כדין צו לפי סעיף 152.

(ה) צו לפי סעיף קטן (א) המקטין את השומה, שניתן לפני המועד להגשת ערעור על השומה, אך לפני שהוגש ערעור, לא תהיה לנישום עוד זכות לערער על אותה שומה, אלא רשאי הוא לערער על הצו כאמור בסעיף קטן (ד).

(ו) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) לאחר שהוגש ערעור על השומה אך בטרם נסתיים התהליך המשפטי בערעור, ידונו בו כאילו היה ערעור על הצו.

148. (א) פקיד השומה יכין בהקדם האפשרי רשימות בני אדם שנישומו לענין מס. (ב) רשימות כאמור (להלן – רשימות שומה) יכילו שמם ומענם של הנישומים למס, סכום ההכנסה החייבת של כל אחד מהם, סכום המס שהוא משלם ושאר פרטים שנקבעו. (ג) מקום שהעתקים מכל הודעות השומה ומכל ההודעות המתקנות שומה מתויקים בלשכת פקיד השומה, יהיו הם רשימות השומה לענין פקודה זו.

149. פקיד השומה ידאג לכך שכל אדם ששמו מופיע ברשימת שומה ושנערכה לו שומה לפי סעיף 145, תומצא לו ביד או בדואר רשום הודעה שלוחה אליו לפי מען מקום מגוריו או מקום עסקו הרגילים, שבה יפורטו סכום הכנסתו החייבת, סכום המס המשתלם על ידיו וזכויותיו לפי סעיף 150.

פרק שני: ערר וערעורים

150. היה אדם חולק על השומה, רשאי הוא לבקש מאת פקיד השומה, בהודעת ערר, בכתב, לחזור ולענין ולשנות את השומה שנישום; בקשה כאמור תפרש כדיוק את הנימוקים לערר על השומה ותוגש תוך חמישה עשר יום מיום המצאת הודעת השומה, אלא שאם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, שהאדם החולק על השומה היה מנוע מהגיש את הבקשה תוך המועד האמור, משום שהיה נעדר מן הארץ או חולה או מכל סיבה אחרת, רשאי הוא להאריך את המועד ככל שנראה לו סביר לפי הנסיבות.

151. משקיבל פקיד השומה את הודעת הערר האמורה בסעיף 150, רשאי הוא לדרוש ממגיש הערר למסור לו כל הפרטים הנראים לפקיד השומה דרושים לענין הכנסתו של הנישום ולהגיש לו כל הפנקסים או תעודות אחרות שבמשמורתו או ברשותו והנוגעים

סמכות הנציב
לענין ולחקן
[56]

רשימות נישומים
והודעות שומה
[57]

הודעת שומה
לנישום
[(1)59]

זכות ערר לפני
פקיד השומה
[(2)59]

סמכות פקיד
השומה בערר
לחקור ולחטין
עדים
[(3)59]

לאותה הכנסה, ורשאי הוא להזמין כל אדם היכול, לפי דעתו, להעיד בענין השומה שיתייצב לפניו ורשאי הוא לחקור את האדם בשבועה או שלא בשבועה, ובלבד שפקיד או מורשה או עובד של הנישום או כל אדם אחר העובד במהימנות בעניניו לא יחקר אלא על פי דרישתו של הנישום.

152. (א) מקום שהנישום העורר על השומה שנערכה לו בא לידי הסכם עם פקיד השומה על הסכום שעליו הוא צריך להיות נישום, תתוקן השומה לפי זה ותומצא לנישום הודעה על המס שעליו לשלם.

(ב) לא הושג הסכם, יחליט פקיד השומה על המס בצו שבכתב, ורשאי הוא לקיים בו את השומה, להגדילה או להפחיתה.

153. (א) מי שרואה עצמו מקופח על ידי החלטת פקיד השומה על פי סעיף 152 וכן מי שרואה עצמו מקופח על ידי החלטת או קביעה של פקיד השומה לפי הסעיפים 63, 86, 112 ו-130 או על ידי החלטת או קביעה של הנציב על פי הסעיפים 9 (9), 23-24, 29, 64, 76-81, 85, 160 יהא רשאי, על אף האמור בפקודה זו, לערער לפני בית המשפט המחוזי, ואם הערעור הוא על החלטת פקיד השומה, יובא הערעור לפני בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו פעל פקיד השומה.

(ב) הערעור יוגש ויהא נדון בהתאם להוראות הפקודה ובהתאם לתקנות שהותקנו על פי סעיף זה ופקיד השומה יהיה המשיב בערעור.

154. (א) ערעורים לפי סעיף 153 יהיו נידונים לפני שופט אחד או יותר, כפי שיקבע נשיא בית המשפט המחוזי באופן כללי או לצרכי ערעור מסויים.

(ב) על פי בקשת המערער רשאי בית המשפט שלפניו הוגש ערעור להורות שהערעור, או שלב מסויים של הדין בו, יהיה נידון במקום מושבו של בית משפט מחוזי אחר. (ג) כל ערעור לפני בית המשפט המחוזי לפי פרק זה יישמע בדלתיים סגורות, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת לפי בקשת המערער.

155. חובת הראיה כי השומה היא מופרזת תהיה על המערער.

156. בית המשפט יאשר, יגדיל או יבטל את השומה או יפסוק בערעור באופן אחר כפי שיראה לנכון, והודעה על סכום המס, אשר על המערער לשלם — לפי החלטת בית המשפט — תימסר לשני הצדדים.

157. החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף 156 ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון כבית משפט לערעורים אזרחיים.

158. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בית דין בכל דבר הנוגע להגשת ערעורים לפי סעיף זה והדין בהם לרבות תשלום אגרת משפט, מתן ערבות, הפקדה בידי בית המשפט והגשת הוכחות.

פרק שלישי: טעויות והחזרת מס

159. (א) שומה, פקודת תשלום או כל הליך אחר הנחזים כעשויים בהתאם להוראות פקודה זו, לא יבוטלו, ולא יראו אוזנם כבטלים מעיקרם או כניתנים לביטול, מחמת פגם שבצורה, ולא ייפגעו מחמת טעות, פגם או השמטה שחלו בהם, אם הם בעצם ובפועל תואמים את האמור בפקודה זו, או בכל פקודה המתקנת אותה, או את כוונתן ומשמעותן, ואם האדם הנישום או העומד להיות נישום או הנפגע נקוב בהם לפי פשוטן ומובנן הרגיל של המלים.

הסכם או החלטה
בערר
[[4]39]

זכות ערעור
[60]

ערעור לפני בית
המשפט המחוזי
[[1-2]60]

חובת הראיה
[15]30]

סמכות בית
המשפט לערעור
[[6]60]

ערעור לפני בית
המשפט העליון
[[7]60]

תקנות לסדרי דין
בערעור
[[8]60]

פגמים וטעויות
זאנים פוסלים
[61]

(ב) שומה לא תיפגע ולא תיפגע מחמת טעות שחלה בה בשמו או בשם משפחתו של אדם חייב מס, או בתיאורה של הכנסה, או בסכום המס שהוטל, או מחמת שוני שבין השומה לבין ההודעה עליה; ובלבד שהודעת השומה הומצאה לאדם שעליו עומדים להטיל המס והיא מכילה, בעצם ובפועל, את הפרטים שעל פיהם נעשתה השומה.

160. (א) הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי אדם שילם מס לשנת מס כל שהיא — בין דרך ניכוי ובין בדרך אחרת — יתר על הסכום שהוא חייב בו כנכון, יהא האדם זכאי תוך שנתיים לאחר תום שנת המס שבה שולם המס, לתבוע שיוחזר לו תשלום היתר; פקיד השומה יתן תעודת אישור על הסכום שיש להחזירו, והחשב הכללי, משקיבל את תעודת האישור, יפעל שיוחזר התשלום לפי התעודה.

(ב) לא יוחזר לאדם תשלום מס שעליה לא מסר, או הזנית, דו"ח, או שעליה נישום בסכום העולה על הסכום שבדו"ח שלו וקיבל הודעה על השומה שנערכה לו אותה שנה, אלא אם הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה שאי-המסירה או ההזנחה למסור דו"ח אמיתי ונכון אין מקורם מרמה או מעשה או מחדל שבמזיד; אין הוראה זו חלה על סכומים שיש להחזירם לאחר ערר או ערעור.

ח ל ק י': ת ש ל ו מ י מ ו ג ב י ה

פרק ראשון: ניכויים על חשבון מס

סימן א': ניכוי מדיבידנד ומריבית

161. לענין סימן זה —

"מס הכנסה" או "מס" — אינו כולל מס חברות;

"שיעור ישראלי נקי" — המס ששילמה חברה על דיבידנד לאחר כל זיכוי או הקלה; "הקלה ממסי כפל" — כל זיכוי בשל מס הכנסה בחוץ לארץ, שהותר לענין מס הכנסה לפי פקודה זו, מכוח הסכם לפי סעיף 205 וכל הקלה לפי סעיף 224, לרבות כל זיכוי או הקלה שהובאו בחשבון בקביעת השיעור הישראלי הנקי המוטל על דיבידנדים שנתקבלו.

162. חברה שהיא תושבת ישראל (להלן, — חברה ישראלית) זכאית לנכות מכל דיבידנד ששילמה לבעל מניות, למעט דיבידנד ששילמה מתוך רווחי הון, מס לפי השיעור שהיא חייבת לשלם על ההכנסה שמתוכה שולם הדיבידנד, ללא התחשב בהקלת מסי כפל; אלא שאם אין החברה חייבת במס על כל ההכנסה כולה שמתוכה שולם הדיבידנד, לא ינוכה אלא מאותו חלק של דיבידנד ששולם מתוך הכנסה שעליה היא חייבת במס.

163. הוגדל לשנת מס פלונית שיעור המס המשתלם לפי סעיף 125 — על הכנסותיהן של חברות, ולפני תחילתו של החיקוק המטיל את השיעור המוגדל ניכתה חברה ישראלית מדיבידנד ששילמה לבעל מניות (להלן — הדיבידנד הראשון) מס בשיעור נמוך מזה שהיא חייבת בו אותה שנה — ללא התחשב בהקלת מסי כפל — על ההכנסה שמתוכה שולם הדיבידנד, זכאית החברה לעשות אחת משתי אלה:

(1) כשתשלם דיבידנד בפעם הבאה (להלן — הדיבידנד הבא) תנכה ממנו את סכום החסר, בנוסף על כל ניכוי אחר שתהא זכאית לנכות מאותו דיבידנד, ואף אילו האדם הזכאי לדיבידנד תבא איננו האדם שהיה זכאי לדיבידנד הראשון.

(2) ברשות פקיד השומה בכחב תגבה את סכום החסר והוא יפורש ברשות שבכתב — מן האדם ששילמה לו הדיבידנד הראשון כאילו היה סכום החסר

תחורת מס
ששולם
[68]

תנדרות
[631]
[131]

ניכוי מס
מריבית
[131]

מס מדיבידנד
שנוכה בחסר
[231]

חוב המגיע לחברה, ובכל הליך להיפרעו תהיה הרשות שבכתב ראייה לאותו חוב, ולא תידרש הוכחת חתימתו של פקיד השומה, זולת אם הורה בית המשפט, מסיבה מיוחדת, הוראה אחרת.

מס מדיבינד
שנוכה ביתר
[331]

164. חברה ישראלית שניכתה לשנת מס פלונית מן הדיבינד הראשון מס בשיעור גבוה מזה שהיא חייבת בו אותה שעה — ללא התחשב בהקלת מסי כפל — על ההכנסה שמתוכה שולם הדיבינד, תתקן את הניכוי על ידי שתקטין את סכום המס שהיא מנכה מן הדיבינד הבא, ואף אילו הזכאי לדיבינד הבא איננו האדם הזכאי לדיבינד הראשון, זולת אם כבר שילמה החברה את סכום היתר בדרך האמורה להלן בסעיף 165.

חובת הירעה
לפקיד השומה
על ניכוי-יתר
[331]

165. בניכוי-יתר כאמור בסעיף 164 חייבת החברה המנכה למסור לפקיד השומה, תוך 14 יום לאחר שקיבלה הודעת שומה על ההכנסה שמתוכה שולם הדיבינד המנוכה ביתר, חשבון על סכום אותו ניכוי-יתר, ופקיד השומה רשאי בכל עת לאחר הגשת החשבון, אך לפני שתיקנה החברה את הניכוי בדרך האמורה בסעיף 164, לדרוש מן החברה, בהודעה בכתב שהומצאה לה, לשלם את סכום היתר לחשב הכללי, ולאחר מכן יהיה אותו סכום חוב המגיע למדינה שפרעונו תוך חודש אחד לאחר המצאת ההודעה, ויהא ניתן להיפרע בתור חוב כאמור.

תעודת על ניכוי
דיבינד
[331]

166. חברה ישראלית המשלמת דיבינד — בין בניכוי מס ובין שלא בניכוי — תתן, עם התשלום, לכל בעל מניה תעודה ובה יירשם סכום הדיבינד ששילמה לו וסכום הנס שניכתה, או שהיתה זכאית לנכותו, בשל הדיבינד, ואם היה המס מושפע מהקלת מסי-כפל — יירשם השיעור הישראלי הנקי.

ניכוי מס ריבית
[331]

167. חברה ישראלית המשלמת ריבית על איגרת חוב תנכה ממנה מס בשיעור של 25% לכל לירה ריבית ותגיש מיד לפקיד השומה חשבון על הסכום שנוכה, והוא יהיה חוב המגיע למדינה מאותה חברה וניתן להיפרע בתור חוב כאמור; ואולם, אם אישר פקיד השומה בתעודה שבכתב, כי לפי מיטב אמונתו סך-כל הכנסתו של האדם מקבל הריבית הוא פחות מן המינימום החייב במס, או שהוא חייב במס בשיעור פחות מ-25% — תשלם החברה, כל עוד לא ביטל פקיד השומה אותה תעודה, את הריבית על איגרת החוב ללא כל ניכוי מס, או בניכוי מס לפי השיעור הפחות, הכל לפי הענין.

תעודת על ניכוי
מס ריבית
[331]

168. חברה ישראלית המשלמת ריבית תתן, עם התשלום, למקבל הריבית תעודה שבה רשומים סכום הריבית ששולמה לו וסכום המס שניכתה החברה מאותה ריבית.

דין ניירות ערך
מיוחדים
[331]

169. לענין סעיפים 167 ו-168 דין ניירות ערך נושאי-ריבית שהוצאו על ידי הממשלה, על ידי הסוכנות היהודית לארץ ישראל או על ידי רשות מקומית, כדין איגרות חוב, והביטוי "חברה" לענין ניירות אלה כולל כל אדם הממונה על תשלום הריבית שעליהם, אך הוראה זו לא תחול על ניירות ערך שהריבית המשלמת עליהם פטורה ממס לפי חוק, או שהשר הוציא אותם, בצו, מכלל הוראה זו.

חובת החברה
למסור חשבון
[331]

170. כל חשבון שיש חובה למסרו לפי סעיף 165 ימסרה המנהל או פקיד אחר של החברה, וכל פקיד החברה שלא מסר חשבון שחובה למסרו לפי סעיף 165 ייאשם בעבירה על הוראות הפקודה.

קיווה הניכוי
[32]

171. (א) ניכתה חברה, או שהיא זכאית לנכות, מס לפי סעיפים 161—169 מדיבינד ששולם לאוחז מניה או מריבית על איגרות חוב ששולמה לאוחז האיגרת, וכן מס המוטל — בכפוף לסעיף 63 (ב) — על חלקו של אדם בהכנסתו של חבר-בני-אדם שנישום לפי פקודה זו — הרי בשעה שאותם דיבינד או ריבית או חלק נכללים בהכנסתו החייבת של האוחז או של האדם, יקווה המס שנוכה כנגד המס המוטל על הכנסתו החייבת.

(ב) ניכתה חברה מס מדיבידנד ששילמה לאוחז מניה, סכום המס שניכתה למעשה הוא שיקוּזו. על אף כל דבר האמור בפרק זה אבל בכפוף להוראות סעיפים 221—223, כנגד המס המגיע ממקבל הדיבידנד, אף אם בשעת תשלום הדיבידנד ניכתה החברה בחסר או ביתר, או תיקנה ניכוי-חסר או ניכוי-יתר של תשלומים קודמים; אלא שאם גבתה החברה מאוחז המניה את סכום החסר, כאמור בסעיף 163 (2), יקוּזו גם סכום המס שניכתה למעשה גם סכום המס שגבתה כאמור.

(ג) פקיד השומה רשאי לעכב קיוּזו המס לפי סעיף זה, כל עוד לא שילמה החברה מס על ההכנסה שמתוכה שולם הדיבידנד.

172. (א) אדם ששולם לו דיבידנד רגיל, שהוא חייב עליו במס לפי פקודה זו, והוא מוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי הדיבידנד שולם על ידי חברה שאינה תושבת ישראל וכי הכנסת החברה שממנה שולם הדיבידנד (להלן — ההכנסה הנדונה) כוללת בתוכה הכנסה שעליה שילמה החברה מס לפי פקודה זו, בין בדרך ניכוי ובין בדרך אחרת (להלן — הכנסה ישראלית) — יהיה זכאי להקלה מן המס שעל חלק יחסי מן הדיבידנד, שהוא כיחס חלקה של ההכנסה הישראלית לעומת כל ההכנסה הנדונה (להלן — הדיבידנד הישראלי).

(ב) שיעור ההקלה יהיה כשיעורו של המס ששילמה החברה לפי פקודה זו, או כשיעור המס החל על אותו חלק יחסי של הדיבידנד, כשחלק זה נחשב לשלב העליון של סולם הכנסתו של האדם, הכל לפי השיעור הקטן יותר.

(ג) מי שניתנת לו הקלה לפי סעיף זה בשל דיבידנד, יראו בהכנסתו שנתקבלה מן הדיבידנד את סכום ההקלה ביחד עם סכום הדיבידנד שקיבל.

(ד) כל הקלה הניתנת לפי סעיף זה יראוה לענין סעיף 211 כאילו היא מפחיתה את סכום המס המוטל לפי הפקודה בשל הדיבידנד הגדול.

(ה) "דיבידנד רגיל", לענין סעיף זה — דיבידנד על מניה שאינה מניית בכורה וכן אותו סכום דיבידנד על מניית בכורה שאינו משתלם לפי שיעור ברוטו למאה; "מניית בכורה" לענין הגדרה זו — מניה המקנה זכות לדיבידנד בשיעור ברוטו קבוע למאה עם זכות קדימה לפני כל דיבידנד על סוג אחר של מניות, בין שיש עמה גם זכות השתתפות נוספת ברווחים ובין שאין עמה זכות כזאת.

סימן ב': ניכוי מהכנסת עבודה

173. כל האחראי לתשלומה של הכנסת עבודה או של קצבה, מלוג או אנונה, או של כל הכנסה אחרת ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, קבעה לכך בצו, ינכה בשעת התשלום מן הסכום המשתלם מס באופן ובשיעורים שנקבעו.

174. הניכוי האמור יקוּזו כנגד המס שיוטל על הכנסתו החייבת של מקבל ההכנסה בשנת המס שבה נעשה הניכוי או בשנת המס שלאחריה לפי ברירת פקיד השומה בשעת השומה או לפניה.

175. ניכה אדם מס לפי סעיף 173, חייב הוא לשלם לפקיד השומה במועד שנקבע בתקנות את סכום המס שניכה ולהגיש לו באותו מועד דו"ח כפי שנקבע.

176. אדם שהוראות סעיף 173 חלות עליו ולא ניכה מס כאמור בו או לא מסר דו"ח כאמור בסעיף 175, או מסר דו"ח כאמור, אך לפקיד השומה יש טעמים סבירים להניח שהדו"ח אינו נכון — רשאי פקיד השומה לשום לפי מיטב שפיטתו את סכום המס שאותו אדם היה חייב לנכותו, ואין שומה זו פוטרת אותו אדם מכל אחרייות אחרת לפי פקודה זו; דין שומה לפי סעיף קטן זה כדין שומה לפי סעיף 145.

הקלה ממס על דיבידנד של חברות-הון מהכנסה ישראלית [33]

חובת המעביר לנכות במקור [48]

קיוּזו הניכוי [2][48]

חובת המנכה [3][48]

פקיד השומה רשאי לשום ניכויים [4][48]

177. החולק על נכונות השומה לפי סעיף 176 רשאי למסור תוך שבועיים לפקיד השומה ערר בכתב, והוראות סעיפים 150–158 יחולו כאילו הוגש הערר לפי אותם סעיפים; סכום המס שנקבע לפי השומה בצו לפי סעיף 152 או בערעור לפי סעיף 153 ישולם תוך שבעה ימים מיום מסירת הודעת השומה, או מיום מתן הצו או פסק הדין, הכל לפי הענין, או במועד אחר שנקבע בתקנות.

פקיד השומה
רשאי להיכנס
לחצרים לבדוק
ולחקור
[41(5)]

178. (א) פקיד השומה, או כל עובד ציבורי שהורשה לכך על ידיו בכתב, רשאי להיכנס לחצריו של כל מעביד ולבדוק כל פנקסים, רשומות או תעודות אחרות, הנוגעות לניכויים לפי סעיף זה, ורשאי הוא – אם ראה צורך בדבר כדי להבטיח קיומן של הוראות סעיף 173 או כל הוראה שהיא בענין אותם ניכויים, או כדי למנוע השתמטות מקיומן – לחקור את המעביד וכל מועבד; אין הוראת סעיף זה פוגעת בכללות סמכויותיהם של פקיד השומה או של עובד ציבורי כאמור, לפי פקודה זו.

(ב) כל אדם הנחקר לפי הוראות סעיף קטן (א) וכל מעביד יתנו לאדם המבצע חקירה או בדיקה לפי הוראות אלה כל אפשרות לעשות זאת וישיבו תשובה מלאה ונאמנה על כל השאלות שנשאלו.

סימן ג': ניכוי מתושב-חוץ

חובת המשלם
לתושב-חוץ
[42(1)]

179. (א) כל המשלם לאדם שאינו יושב בישראל, לו או לאחר בשבילו, כל הכנסה חייבת לפי פקודה זו, שאינה הכנסה שממנה נוכה מס לפי סעיפים 161–170 ו-173–178 חייב לנכות מאותה הכנסה, בעת תשלומה, מס של 250 פרוטות לכל לירה – ואם מקבל התשלום היה חברה, 250 פרוטות נוספות על חשבון מס חברות – או שיעור אחר שיקבע להם פקיד השומה בהודעה בכתב, אך רשאי פקיד השומה להתיר את תשלום ההכנסה ללא ניכוי מס, אם הוכח להנחת דעתו, כי המס כבר שולם או ישולם בדרך אחרת.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על אדם המשלם הכנסה כאמור בסעיף קטן (א) והוא אחראי בעצמו לתשלום מס עליה לפי סעיפים 108–115.

חובת המנכה
מתושב-חוץ
[42(3)]

180. ניכה אדם מס לפי סעיף 179 (א) חייב הוא לשלם לפקיד השומה, תוך שבעה ימים מיום שניכה, את סכום המס שניכה ולהגיש לו דו"ח שבו יציין את שמו ומענו של האדם אשר לו ובשבילו שולמה ההכנסה.

קיומו הניכוי
[42(4)]

181. סכום הניכוי יקוזז – לצרכי גביה – כנגד המס שיוטל על האדם שקיבל את ההכנסה האמורה.

פקיד השומה
רשאי לשלם את
הניכוי
[42(7)]

182. אדם שחייב לפי הוראות סימן זה לנכות מס ולא ניכה את הסכום, כולו או מקצתו, או לא מסר דו"ח כאמור בסעיף 180 או מסר כאמור, אך לפקיד השומה יש טעמים סבירים להאמין כי הדו"ח אינו נכון, רשאי פקיד השומה לשלם לפי מיטב שפיטתו את סכום המס שאותו אדם היה חייב לנכותו, ודין שומה לפי סעיף זה כדין שומה לפי סעיף 145; אין שומה זאת פוטרת אותו אדם מכל אחריות אחרת לפי הפקודה.

פרק שני: גביה

סימן א': מקדמות

183. בסעיף זה —

"השנה הקובעת" — שנת המס האחרונה שלגביה נשומה הכנסת הנישום ביום עשרה במאי של שנת המס או לפניו, בין אם הוגש ערר ובין אם לאו.

הגדרות
[[1]62]

184. כל יחיד חייב לשלם ביום העשירי של כל אחד מעשרת החדשים מאי עד פברואר של כל שנת מס, על חשבון המס לאותה שנה, תשלום חדשי של 10% מסכום המס שנתחייב בו לשנה הקובעת; אולם אם הותר לאותו יחיד לחשב את הכנסתו לפי תקופה מיוחדת כאמור בסעיף 7, ישלם את התשלום החדשי האמור על חשבון המס לשנת המס שבה מסתיימת התקופה המיוחדת הכוללת בתוכה את מועד התשלום החדשי האמור.

מקדמה של יחיד
[[2]62]

185. כל חברה חייבת לשלם ב־10 בינוני, ב־10 בספטמבר, ב־10 בדצמבר וב־10 במרס של כל שנת מס על חשבון המס לאותה שנה, תשלום רבע שנתי של 25% מסכום המס שנתחייבה בו לשנה הקובעת; אולם אם הותר לאותה חברה לחשב את הכנסתה לפי תקופה מיוחדת כאמור בסעיף 7, תשלם את התשלום הרבע שנתי האמור על חשבון המס לשנת המס שבה מסתיימת התקופה המיוחדת הכוללת בתוכה את מועד התשלום הרבע שנתי האמור.

מקדמה של חברה
[[3]62]

186. סכום שנוכה בשנת המס במקור, לפי סעיפים 161–170 ו־173–182, מהכנסתו של הנישום באותה שנה, יראוהו כתשלום על חשבון התשלומים שאותו נישום חייב בהם לפי סעיפים 184 ו־185.

ניכוי במקור
ייוקף לחשבון
מקדמה
[[4]62]

187. היה סכום המס לשנה הקובעת שנוי במחלוקת אך עולה על סכום המס שנקבע לאחרונה קביעה סופית, יחושב התשלום החדשי לפי סכום המס לשנה הקובעת שאינו שנוי במחלוקת או לפי סכום המס שנקבע כאמור, הכל לפי הסכום הגדול ביותר. "קביעה סופית", בסעיף זה — קביעה שאיננה ניתנת לערר או לערעור.

ספק לגבי מס
השנה הקובעת
[[5]62]

188. שר האוצר רשאי, בצו, להגדיל את שיעור התשלומים החדשיים או הרבע שנתיים לפי סימן זה, או להקטיןם, וכן לשנות את תאריכי פרעונם; כן רשאי הוא לקבוע שיעורי תשלומים חדשיים או רבע שנתיים שונים לגבי שנים קובעות שונות, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת — לגבי סוגים שונים של נישומים.

שר האוצר רשאי
לשנות שיעורים
ומערים
[[6]62]

189. פקיד השומה רשאי לפטור אדם מתשלום חדשי או רבע שנתי לפי סימן זה, כולו או מקצתו, אם הוכח להנחת דעתו כי המס לשנת המס שבה משתלם התשלום, ושלגביה עשוי אותו נישום להיות חייב במס, יהיה פחות מן המס שהוא חייב בו בשנה הקובעת.

פקיד השומה
רשאי לפטור
לא נישום
[[7]62]

190. נישום שהיתה לו הכנסה חייבת ולא נתחייב בתשלום בעבר, ישלם את התשלומים החדשיים לפי סעיף 184 או את הרבע שנתיים לפי סעיף 185, הכל לפי הענין, באחוזים מסכום המס המשוער שהוא עשוי, לפי אומדן, להיות חייב בו לשנת המס על אותה הכנסה, ויגיש לפקיד השומה עם התשלום הראשון הצהרה על המס המשוער האמור והצהרה נוספת כעבור ששה חדשים מעת הגשת ההצהרה הראשונה; לא מסר הצהרות כאמור, או מסר הצהרות כאלה ויש לפקיד השומה טעמים סבירים להאמין כי ההצהרות אינן נכונות, רשאי פקיד השומה לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום התשלום החדשי שאותו נישום חייב לשלמו, ודין קביעה כאמור, לענין ערר וערעור, כדין שומה לפי סעיף 145.

דין מי שעדיין
לא נישום
[[8]62]

תשלום עם
הגשת הדו"ח
[2(1)63]

191. (א) חברה תשלם בעת שהיא מגישה את הדו"ח לפי סעיפים 131 ו-132 או את הדו"ח המשווער לפי סעיף 133 את סכום המס המגיע ממנה לפי אותו דו"ח.

(ב) לגבי נישומים אחרים, למעט יחיד שלפחות 75 אחוז מהכנסתו היא הכנסה חייבת לפי סעיף 2 פסקאות (2) ו-(5), רשאי שר האוצר לקבוע, בצו, כי נישום שעליו חל אותו צו חייב לשלם, בעת שהוא מגיש את הדו"ח לפי סעיפים 131 ו-132 או את הדו"ח המשווער לפי סעיף 133, את סכום המס המגיע ממנו לפי אותו דו"ח.

תשלום לאחר
הודעת שופט
[3(3)63]

192. נמסרה לאדם הודעת שומה לפי סעיף 149, חייב הוא לשלם את המס המגיע ממנו לפי אותה הודעה לא יאוחר מ-15 יום מיום מסירתה (להלן — מועד תשלום המס). אם לא הגיש ערר לפי סעיף 150.

תשלום לאחר
ערר
[4(4)63]

193. נישום המגיש ערר לפי סעיף 150, ישלם במועד תשלום המס את הסכום שאינו שנוי במחלוקת, ואילו את יתרת המס כפי שייקבע לפי סעיף 152, אם תהיה, לא יאוחר מ-15 יום מיום מסירת ההודעה או הצו לפי הסעיפים האמורים (להלן — המועד השני), אם לא הגיש ערעור לפי סעיף 153.

תשלום לאחר
ערעור
[5(5)63]

194. נישום המגיש ערעור לפי סעיף 153, ישלם במועד השני את הסכום שאינו שנוי עוד במחלוקת ואת יתרת המס כפי שייקבע לפי סעיף 156, אם תהיה, חוך 15 יום מיום מסירת ההחלטה של בית המשפט לפי אותו סעיף.

סימן ג': ריבית וקנסות

ריבית על דחיית
מועדי תשלום
[8(8)63]

195. פקיד השומה רשאי, אם ניתנה לו סיבה מספקת לכך, להאריך את המועדים לתשלום המס, כולו או מקצתו, הנקבעים לפי סעיפים 191—194 או את המועדים לתשלום המפרעה, כולה או מקצתה, לפי סעיפים 183—190, לתקופה שימצא לנכון, ובלבד שהנישום ישלם לתקופת הדחיה ריבית של 9% לשנה.

תשלום ריבית
על יתרה לאחר
ערר
[7(7)63]

196. על היתרות לפי סעיף 193 ישלם הנישום ריבית של 9% לשנה לתקופה המתחילה במועד המס, ובלבד שסך כל הריבית על כל יתרה לא יעלה על ארבעה וחצי אחוז מסכום אותה יתרה.

תשלום ריבית
לאחר ערעור
[6(6)63]

197. שינה בית המשפט המחוזי בערעור לפי סעיף 156 או בית המשפט העליון בערעור לפי סעיף 157 את סכום המס, יחולו הוראות אלה:

(1) שילם הנישום יותר מדי, יוחזר לו הסכום העודף בצירוף ריבית כפי שיקבע בית המשפט;

(2) שילם הנישום פחות מדי, תשולם היתרה תוך 15 יום מיום מסירת פסק הדין בצירוף ריבית כפי שיקבע בית המשפט.

קנס על אי-הגשת
דו"ח
[4(4)63]

198. (א) לא הגיש אדם דו"ח במועד שנקבע בסעיף 132 או במועד אחר שנקבע במקרה של דחיה לפי סעיף 133, רשאי פקיד השומה להטיל עליו בעד כל חודש של פיגור קנס של 3 אחוזים מסכום המס לשנת המס האחרונה שלגביה הוא נתחייב בתשלום מס לפי סעיף 145; לא היה אותו אדם חייב במס בשנת מס קודמת, רשאי פקיד השומה להטיל עליו בעד כל חודש של פיגור קנס של 50 לירות.

(ב) אדם שהוטל עליו קנס לפי סעיף קטן (א) ולאחר מכן התברר כי סכום הקנס ששולם עולה על 25% מסכום המס שהוא חייב לאותה שנת מס, יוחזר לו העודף.

(ג) תשלום קנס לפי סעיף קטן (א) לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם לפי פקודה זו.

199. (א) לא שילם אדם סכום שהוא חייב לשלם לפי פקודה זו במועד שנקבע לתשלום, ייוסף על הסכום קנס בשיעור של 2% מסכום הפיגור לכל חודש של הפיגור.

(ב) עונש ממון שהוטל לפי סעיף זה לא יראו כחלק של המס ששולם לענין תביעת הקלה לפי כל הוראה מהוראות פקודה זו.

200. (א) בסעיף זה "גרעון" — הסכום שבו עודף המס שנישום חייב בו על המס שהוא חייב על פי הדו"ח שלו לפי סעיף 131 אם הגיש דו"ח כאמור, או המס שנקבע לפי סעיף 145 (ב), אם לא הגיש דו"ח כאמור, הכל לפי הענין.

(ב) נישום שבחשבונו נקבע גרעון העולה על 25% מהמס שהוא חייב בו ולנציב יש טעמים סבירים להאמין, כי הגרעון לא היה מתהווה אילו לא התרשל הנישום ללא הצדקה סבירה בדו"ח שמסר על הכנסתו או באי מסירת הדו"ח, ייוסף לסכום המס שהנישום חייב בו סכום השווה —

(1) ל-10% מסכום הגרעון, אם לאותו נישום לא נקבע גרעון בעבר;

(2) ל-15% מסכום הגרעון, אם לאותו נישום כבר נקבע גרעון פעם אחת בעבר;

(3) ל-25% מסכום הגרעון בכל מקרה אחר.

(ג) היו לנציב טעמים סבירים להאמין, כי הגרעון נוצר במזיד ומתוך כוונת הנישום להתחמק מתשלום המס, ייוסף לסכום המס שאותו נישום חייב בו כפל הסכומים הנקובים בסעיף קטן (ב).

(ד) לענין סעיפים 149—152 דין הוספת קנס על גרעון לפי סעיף זה כדין שומה, אלא שבבירור הערר — אם הוגש — ייועץ פקיד השומה בועדה שנתמנתה לפי סעיף 146.

201. הנציב רשאי להקטין את שיעור הריבית לפי סעיף 133 ולפי הסעיפים 195—197 ואת סכום הקנס לפי סעיף 198 וסעיף 199 או לוותר על הריבית או על הקנס לחלוטין, אם הוכח להנחת דעתו כי הפיגור שנגרם לחובת התשלום לא נגרם על ידי מעשה או אי מעשה התלויים ברצונו של הנישום.

סימן ד': אכיפת תשלום

20. רשאי פקיד השומה לאכוף את התשלום לפי ההוראות שלהלן, או לפי פקודת המסים (גביה) ¹⁴ והוראות אותה פקודה, חוץ מסעיף 12 שבה, יחולו על גביית מס הכנסה כאילו היה מס כמשמעותו באותה פקודה; אלא שאם פקיד השומה איננו מושל המחוז, ישלח פקיד השומה למושל המחוז שבו יושב הנישום, או שבו הוא עוסק בעסקו, אשרר בחתימת פקיד השומה ובו יפורש סכום הפיגורים במס הכנסה המגיע מאת הנישום, ומושל המחוז, משקיבל את האשרר, יאכוף את התשלום לפי הוראות פקודת המסים (גביה) החלות על גביית מס הכנסה כאמור.

203. (א) היתה לפקיד השומה סיבה לחשוש, כי המס על הכנסה פלונית לא ייגבה משום שיש בדעתו של אדם פלוני לצאת מישראל, או מחמת סיבה אחרת, רשאי הוא —

(1) אם כבר נישום אותו אדם לענין אותה הכנסה — לדרוש בהודעה בכתב, שהאדם יתן מיד ערובה, כדי הנחת דעתו של פקיד השומה, לתשלום המס שנישום;

קנס על פיגור
בתשלום
[(1)(1)(64)]
[(1)(1)(64)]

קנס על גרעון
[א63]

סמכות לנציב
לחקוין ריבית
או קנס
[63]

פקיד השומה
רשאי לאכוף
תשלום
[(1)(1)(64)]

גביית מס
במקרים מיוחדים
[66]

¹⁴ חוקי א"י, כרך ב', פרק קמ"א, עמ' 1374.

(2) אם עדיין לא נישום האדם כאמור — לשום אותו לפי סכום ההכנסה שעליה נמסר הדו"ח, ואם לא מסר אותו אדם דו"ח או שמסר ואינו מגיש את דעתו של פקיד השומה — לפי סכום סביר בעיני פקיד השומה;

(3) אם עדיין לא היה האדם חייב למסור דו"ח על אותה הכנסה — לדרוש ממנו מיד בהודעה בכתב לערוך דו"ח ולאחר מכן יהא פקיד השומה רשאי לפעול לפי האמור בפסקה (2).

(ב) שומה שנערכה לפי סעיף קטן (א)(2) ימסור פקיד השומה הודעה עליה וכל מס שנישום לפי אותה שומה ישולם מיד עם מסירת ההודעה.

(ג) לא שילם הנישום את המס או לא נתן את הערובה לפי סעיף קטן (א)(1), רשאי בית המשפט המוסמך על פי בקשת פקיד השומה, לתת צו, אף שלא בפני הנישום —

(1) על עיכוב יציאתו מהארץ;

(2) על עיקול רכושו.

(ד) נישום ששילם את המס או נתן ערובה לפי סעיף זה זכאי להגיש ערר וערעור לפי הסעיפים 150–158 והסכום ששילם יתוקן לפי התוצאות.

204. מס יכול להיות נתבע ונפרע עם כל ההוצאות מאת האדם החייב בו על ידי פקיד השומה בשמו הרשמי בבית משפט מוסמך, כאילו היה חוב לממשלת ישראל ויכול שיהא נתבע ונפרע על ידיו בדרכים שנקבעו בסעיף 199.

פרק שלישי : הקלה ממס-כפל

סימן א': הסכם בינלאומי

205. (א) משהודיע שר האוצר בצו, כי נעשה הסכם כמפורש בצו עם מדינה פלוגית ליתן הקלה ממס-כפל לענין מס הכנסה וכל מס אחר כיוצא בו המוטלים לפי דיני אותה מדינה (להלן — מדינה גומלת), וכי מן המועיל הוא שיינתן להסכם זה תוקף בישראל — יהא תוקף להסכם (להלן — ההסכם) לענין מס הכנסה, על אף האמור בכל חיקוק.

(ב) צו שניתן לפי סעיף זה עשוי להיות מופקע בצו מאוחר ממנו.

206. משניתן תוקף להסכם כאמור בסעיף 205 לא תמנע חובת הסודיות לפי סעיף 244 מלגלות לפקיד מורשה של המדינה הגומלת כל ידיעה שיש לגלותה לפי ההסכם.

207. שר האוצר רשאי להתקין תקנות לכיצוע הוראותיו של ההסכם.

208. הוראות סימן זה חלות מיום אחד באפריל 1946.

סימן ב': קביעת סכום ההקלה

209. בסימן זה —

"מס הכנסה" — למעט מס חברות;

"מס-ישראל" — מס הכנסה ומס חברות;

"מס-חוץ" — מסים המשתלמים במדינה גומלת ולפי ההסכם ניתן לזכות בהם חשבון מס ישראל שעל אותה הכנסה.

תביעה על ידי
פקיד השומה
[67]

צו הגותן תוקף
להסכם
[(1)72]

חובת הסודיות
כשיש הסכם
[(3)72]

סמכות להתקין
תקנות
[(6)72]
תחולה
[(7)72]

הגדרות
[(1)73]

210. מקום שלפי ההסכם יש לזכות מסי-ישראל שעל הכנסה במס המשתלם על אותה הכנסה במדינה הגומלת (להלן – זיכוי), יחולו, לענין קביעת סכום הזיכוי, הוראות סימן זה.

ההוראות לזיכוי
מסי-כפל
[1(73)]

211. סכום מסי-ישראל שעל הכנסה יופחת בסכום הזיכוי, אך לא יזוכו מסי-ישראל לשנת מס פלונית, אלא אם היה האדם שדוכנצתו חייבת באותם מסים תושב באותה שנת מס, והקלה הניתנת לפי סעיף 172 יראוה כמפחיתת את סכום המס שעל אותו דיבידנד.

סכום הזיכוי
יופחת מסכום
המס
[2(73)]

212. היה ההסכם מתיר לזכות מס חברות ומס הכנסה, ישמש סכום הזיכוי תחילה להפחית את מס החברות שעל אותה הכנסה, ובמידה שאין להשתמש בכולו למטרה זו – ישמש להפחית את מס ההכנסה שעליה; התיר ההסכם זיכוי מס הכנסה בלבד, יפורש סעיף 211 כאילו היה כתוב בו "מס הכנסה" במקום "מסי-ישראל".

זיכוי מס חברות
קודם לזיכוי מס
הכנסה
[3(73)]

213. סכום הזיכוי למס חברות שעל הכנסה פלונית לא יעלה על סכום מס החברות שאותה חברה חייבת בו על אותה הכנסה.

סכום הזיכוי
למס חברות
[4(73)]

214. (א) סכום הזיכוי למס הכנסה שעל הכנסה פלונית לא יעלה על אחוז המס הממוצע של אותה הכנסה כשהיא מחושבת לפי הפקודה.

סכום הזיכוי
למס הכנסה
[5(73)]

(ב) "אחוז המס הממוצע", לענין סעיף זה – השבר היוצא מחילוק סכום המס המוטל לפני הזיכוי על כלל ההכנסה שאדם זכאי לה, לסכום כלל הכנסות.

סייג לזיכוי מס
הכנסה
[6]

215. סך כל הזיכוי למס הכנסה שניתן לאדם לשנת מס פלונית לפי כל ההסכמים לא יעלה על סך כל מס ההכנסה שאותו אדם חייב בו לאותה שנה, להוציא מס המשתלם על ידיו לפי הוראות הסעיפים 108–115 ו-179–182, הכל לפי התחולה; אין הוראת סעיף זה גורעת מהוראת סעיף 214.

216. (א) כשבאים להתיר זיכוי מסי-ישראל שעל הכנסה פלונית, תחושב ההכנסה, לענין מסי-ישראל, לפי כללים אלה:

כללים בחישוב
ההכנסה לענין
זיכוי
[7(73)]

(1) לא יותר כל ניכוי ממנה בשל מסי-חוץ, בין שעל אותה הכנסה ובין שעל הכנסה אחרת;

(2) היו מסי-ישראל שיש להטיל תלויים בסכום שנתקבל בישראל, יוגדל הסכום הזה בסכום המתאים של מסי-החוץ שעל אותה הכנסה;

(3) מקום שההכנסה כוללת דיבידנד, ולענין הזיכוי צריך לפי ההסכם להביא בחשבון את מסי-החוץ על אותו דיבידנד שאינם מוטלים במישרין או בדרך ניכוי – יוגדל סכום ההכנסה בסכום מסי-החוץ האמורים.

(4) היה הסכום של מסי-החוץ שעל ההכנסה עולים על סכום הזיכוי הניתן בשלהם למסי-ישראל, ינוכה העורף מסכום ההכנסה.

[8(73)]

(ב) פסקאות (1) ו-(2) לסעיף (א) (אך לא פסקאות (3) ו-(4) שבו) יחולו על חישוב כלל ההכנסה לשם קביעת תאחוז המס האמור בסעיף 214, והן יחולו על החישוב כאמור לגבי כל ההכנסות שעליהן ניתן זיכוי לפי ההסכמים.

[9(73)]

217. מקום שההסכם קובע לגבי סוגים מסויימים של דיבידנדים – הם ולא סוגים אחרים – כי מסי-חוץ שאינם מוטלים עליהם במישרין או בדרך ניכוי יבואו בחשבון לענין זיכוי מסי-ישראל שעליהם, ושולם דיבידנד שאיננו מן הסוגים המסויימים כאמור – הרי אם הדיבידנד שולם לחברה שיש לה שליטה ישירה או עקיפה על מחצית לפחות של כוח ההצבעה בחברה המשלמת את הדיבידנד, יותר הזיכוי, כאילו היה הדיבידנד מאותם הסוגים המסויימים.

זיכוי לחשבון
מס דיבידנד
במקרים מיוחדים
[10(73)]

ויתור על זיכוי
[[11]73]

218. לא יינתן זיכוי לפי ההסכם למסים ישראלים שעל הכנסתו של אדם בשנת מס פלונית, אם ביקש האדם שלא יינתן זיכוי להכנסתו באותה שנה.

הזמן להגשת
תביעה לזיכוי
[[13]73]

219. תביעה לזיכוי תוגש לא יאוחר משנתיים לאחר תום שנת המס; במקרה של חילוקי דעות בדבר סכום הזיכוי, נתונה לתובע זכות ערר וערעור כדרך שהיא נתונה לגבי שומה.

טעות בחישוב
הזיכוי
[[13]73]

220. נמצא שסכום הזיכוי נקבע ביתר או בחסר, בעקבות שינוי שחל בסכום המס המשתלם בישראל או בחוץ לארץ — כל הוראה שבכל חיקוק, המגבילה את הזמן לעריכת שומה או לתביעת הקלה, לא תחול על שומה או על תביעה הנובעת מן השינוי, אם נערכה לא יאוחר מתום שנתיים לאחר השומות והשינויים ושאר החלטות, בישראל או בחוץ לארץ, שיש להן חשיבות לגבי השאלה אם יש זיכוי ומהו.

סימן ג': הוראות שונות

הנדרות
[(1)74]

221. בסימן זה —

“הקלה ממסי כפל” — כמשמעותו בסעיף 161;

“שיעור ההקלה” — השיעור שבו עודף המס המנוכה מן הדיבידנד על השיעור הישראלי הנקי.

השפעת הקלה על
קיומו ועל תחורה
[[14]74]

222. היה המס המשתלם על ידי חברה מושפע מהקלת מסי כפל, יופחת — לפי הכללים שלהלן — הסכום שיש לקזזו לפי סעיף 171 או להחזירו לפי סעיף 160, בשל המס שניכחה החברה מדיבידנד ששילמה, ואלה הכללים:

- (1) אם מקבל הדיבידנד איננו חייב במס עליו, תהא ההפחתה בסכום השווה למס שעל הדיבידנד הגלום מחושב לפי שיעור ההקלה החלה עליו.
- (2) אם שיעור המס החל על המקבל בשל הדיבידנד הוא פחות משיעור ההי-קלה החלה עליו, תהא ההפחתה סכום השווה למס שעל הדיבידנד הגלום מחושב לפי שיעור ההפרש שבין שני השיעורים.

223. לענין סעיף 222 —

מקומו של
דיבידנד בסולם
ההכנסה
[[2]74]

- (1) מקום שההכנסה כוללת דיבידנד אחד כאמור בסעיף 222, יראו אותו כשלב הגבוה ביותר בסולם ההכנסה.
- (2) מקום שההכנסה כוללת דיבידנדים אחדים כאמור, יראו כל דיבידנד ששיעורו הישראלי הנקי נמוך משל חברו כשלב גבוה ממנו בסולם ההכנסה.
- (3) מקום שהמס על דיבידנד מוטל בשיעורים שונים על חלקיו השונים, או מקום שהמס מוטל על חלק אחד של הדיבידנד ואינו מוטל על חלק אחר — יראו כל חלק שונה כדיבידנד נפרד.

הקלה ממסי כפל
על הכנסת-חוץ
של תושב
[[14]74]

224. (א) שר האוצר רשאי ליתן הקלה ממסי כפל להכנסה של תושב ישראל שמקורה בחוץ לארץ והוטל עליה במקור מס הכנסה או מס דומה לו באפיו, על ידי שיפטור את ההכנסה מתשלום המס כולו או מקצתו, כפי שיפורש בצו.

(ב) הוראות סעיף זה אינן גורעות מן הסמכויות לפי סעיף 205.

חלק י"א: עונשין

225. אדם שעבר על פקודה זו, או על הוראה מהוראותיה, או על תקנה שהותקנה לפיהן, ולא נקבע לאותה עבירה עונש מיוחד אחר, דינו — מאסר שלושה חדשים או קנס 1.000 לירות או שני הענשים כאחד.

עבירות שאין עליהן עונש מיוחד [75]

226. אדם שעבר, בלי סיבה מספקת, אחת העבירות המנויות להלן, דינו — מאסר ששה חדשים או קנס 2.000 לירות או שני הענשים כאחד.

איקוס דרישות מסוימות [76]

וראלו הן:

- (1) לא קיים דרישה הכלולה בהודעה שניתנה לו לפי הפקודה;
- (2) לא התייצב לאחר שנדרש לכך בהודעה שהוצאה עליו לפי פקודה זו, או שהתייצב אך לא השיב לשאלה שנשאל כדין;
- (3) סירב לקבל הודעה שנשלחה לו לפי הפקודה;
- (4) לא הגיש במועדו דו"ח לפי סעיפים 131—133;
- (5) השמיד או הסתיר מסמכים שיש להם ערך לגבי השומה.

227. אדם אשר ללא הצדק סביר ערך דו"ח לא נכון, מתוך שהשמיט הכנסה כלשהי שעליה הוא נדרש לפי הפקודה למסור דו"ח, או מתוך שרשם אותה בחסר, או אדם שמסר ידיעות לא נכונות בנוגע לכל ענין או דבר המשפיעים על חיובו במס או על חיובו של אדם אחר או של שותפות, דינו — מאסר שנה אחת או קנס 3.000 לירות ופי שנים מסכום המס שנישום בחסר מחמת אותם דו"ח או ידיעות לא נכונים, או שעלול היה להישום בחסר אילו נתקבלו הדו"ח או הידיעות כנכונים.

דו"ח וידיעות לא נכונים [177(1)]

228. אדם שחלות עליו הוראות סעיפים 173—178 ולא ניכה מס לפיהן, וכן אדם שקיבל הכנסת עבודה או הכנסה לפי סעיף (5) והסכים לאי-ניכוי מס ממנה לפי הסעיפים האמורים, דינו — מאסר ששה חדשים, או קנס 1.000 לירות ופי שנים מסך כל הסכומים שלא נוכו או שני הענשים כאחד.

אי-ניכוי מס [78(2)]

229. אדם אשר במזיד וללא הצדק סביר לא שילם כאחד החדשים לפקיד השומה במועד שנקבע את סך כל הניכויים שניכה לפי סעיפים 173—178 במשך החודש הקודם, דינו — מאסר שנה אחת או קנס 3.000 לירות ופי שנים מסך כל הניכויים האמורים או שני הענשים כאחד.

אייתשלום ניכויים [78(1)]

230. אדם אשר במזיד, בכוונה להתחמק ממס או לעזור לאדם אחר להתחמק ממס, עבר אחת העבירות המנויות להלן, דינו — קנס 10.000 לירות ופי שלושה מסכום המס שהוא חייב בו לפי הפקודה לשנת המס שבה או לגביה נעברה העבירה, או מאסר עד שנתיים, או שני הענשים כאחד. ואלו הן:

מרמה וכו' [79]

- (1) השמיט מתוך דו"ח שנערך על פי הפקודה כל הכנסה שיש לכוללה בדו"ח;
- (2) מסר בדו"ח על פי הפקודה הרצאת עובדות או תרשומות כוזבות;
- (3) השיב תשובה כוזבת, בעל פה או בכתב, על שאלה שנשאלה, או על דרישת ידיעות שנערכה אליו על פי הפקודה;
- (4) הכין או מקיים, או הרשה אדם להכין או לקיים, פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, או שזייף או הניח לזייף פנקסי חשבונות או רשומות;
- (5) הסתייע בכל מרמה, ערמה או תחבולה, או הניח להסתייע בהם.

כופר כסף
[79א]

231. אדם שעבר עבירה לפי הסעיפים 225–230, רשאי הנציב, בהסכמתו של האדם, לקחת מידו כופר כסף שלא יעלה על הקנס הגבוה ביותר שמותר להטיל על אותה עבירה, ואם עשה כן – ייפסק כל הליך נגדו על אותה עבירה, ואם היה עצור עליה – ישוחרר.

חובת הראיה
[79ב(1)]

232: מי שהואשם בעבירה לפי סעיף 226 (4) עליו הראיה שאין הוא חייב במסירת דו"ח.

חוקת אשמה
[79ב(2)]

233. מי שהואשם בעבירה לפי סעיף 227 יראו כאילו הוכחה לכאורה אשמתו בעבירה, אם הוכח אחת מאלה:

(1) הוצאות הבית או הוצאות פרטיות שהוצאו בשנת המס עלו על ההכנסה שעליה הגיש דו"ח לפקיד השומה;

(2) הונב, או הונם של אשתו או של ילדיו שלמטה מגיל 20, גדל בסכום העולה על סכום ההכנסה שעליה הגיש דו"ח לפקיד השומה.

אתריות המסייע
לעריכת דו"ח
[79ג]

234. מי שסייע לאחר לערוך דו"ח, הודעה או מסמך אחר לצורך פקודה זו, כשהוא יודע שאותו דו"ח, הודעה או מסמך כולל ידיעה לא נכונה, או אדם שהתייצב כנציגו של נישום ומסר ידיעה לצורך פקודה זו כשהוא יודע שאינה נכונה, יראוהו, לענין הסעיפים 225–227 – כאילו עשה את הדברים האמורים.

התיישנות
[79ד]

235. לא תוגש תביעה פלילית לפי פקודה זו כעבור שש שנים משנת המס שבה נעברה העבירה, ובמקרה של עבירה על הוראות סעיף 230 – כעבור עשר שנים משנת המס שבה נעברה העבירה.

הליכים לענישה
אינם סותרים
מתשלום מס
[80]

236. פתיחת הליכים להטלת עונש, קנס או מאסר לפי הפקודה, או הטלתם לפיה, אינה פוטרת אדם מן החיוב לשלם מס שנתי חייב בו או שהוא בר-חיוב בו.

חקירות
[80א]

237. שר המשטרה רשאי להסמיך פקיד שומה לערוך חקירות בקשר לעבירות על פקודה זו; פקיד שומה שהוסמך כך יהיו לו כל הסמכויות הנתונות לקצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה על פי פקודת הפרוצידורה הפלילית (עדות)¹⁵, והוראות אותה פקודה יחולו על חקירה כאמור, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

חוקים אחרים
שפוערים
[81]

238. הוראות פקודה זו לא ישפיעו על כל הליך פלילי לפי חוק אחר.

חלק יב': הוראות כלליות

מינוי רשות
מבצעת
[3]

239. לביצוע הפקודה כראוי רשאי שר האוצר למנות נציב, פקידי שומה ופקידים אחרים או שאינם פקידים, הכל לפי הצורך.

סמכויות הנציב
[83]

240. סמכויותיו של פקיד השומה יהיו נתונות גם לנציב.

חובת סודיות
[14א]

241. הממלא תפקיד רשמי בביצוע הפקודה, או המועסק בביצועה, חייב לראות כל תעודה, ידיעה, דו"ח, רשימת שומה או העתק מהם, שהגיעו לידיהם מתייחסים להכנסתו של אדם או לפרט שבהכנסתו, כדבר שבסוד ושכמהימנות אישית ולנהוג בהם על דרך זו.

¹⁵ חוקי איי, כרך א', פרק ל"ד, עמ' 139.

242. מי שנתמנה לפי הוראות הפקודה, או מי שמועסק בביצועה, לא יידרש להראות לכית משפט כל דו"ח, תעודה או שומה, או לגלות לבית המשפט או להודיע לו, כל דבר שהגיע לידיעתו אגב מילוי תפקידו לפי הפקודה, אלא במידה שדרוש לעשות כן להפעלת הוראות הפקודה או מתוך כוונה לתבוע לדין על עבירה שנעברה במס הכנסה, או תוך כדי בירור תביעה כאמור.

פרסום רשימת
נישומים
[3/4]

243. (א) לא יאוחר מ-29 חודשים לאחר תום כל שנת מס יפרסם שר האוצר בדרך ובמקום שיקבע, רשימה של כל הנישומים ובה יפורש סכום ההכנסה החייבת של כל אחד מהם, לאותה שנת מס, כפי שנמסר בדו"ח שהגיש, או כפי שנקבע על ידי פקיד השומה או על ידי בית המשפט, הכל לפי הענין. ואם חל שינוי ברשימה האמורה – עקב ערר או ערעור שהוגשו על ידי הנישום – תתוקן הרשימה, לפי בקשת הנישום בהתאם לכך; כל אדם רשאי במועדים ובמקומות שנקבעו, לעיין ברשימה שפורסמה כאמור וכן לקבל, תמורת אגרה שנקבעה, העתק מאושר מהרשימה, כולה או מקצתה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להימנע מלכלול סוג מסויים של נישומים ברשימת הנישומים שתפורסם כאמור.

עונש על גילוי
סוד הכנסה
[4/4]

244. מי שבחזקתו או בשליטתו תעודות, ידיעות, דוחות רשימות שומה או העתק המתייחסים להכנסתו של אדם או לפרט שבהכנסתו, והוא מסר או ניסה למסור ידיעה כאמור, או משהו מתכנם של המסמכים לאדם ששר האוצר לא הרשהו למסור לו, או שמסר אותם שלא לצורך פקודה זו, דינו – מאסר ששה חודשים, או קנס מאה לירות.

איסור הופעת
נציג
[4/5]

245. (א) הנציב רשאי לתת הוראות האוסרות לתקופה שיקבע הופעתו של אדם כתור נציגו של הנישום, אם אותו האדם אינו ראוי, לדעתו של הנציב, לשמש נציג או אם אותו אדם התנהג התנהגות בלתי הוגנת בכל ענין הנוגע לפקודה זו, ובלבד שהוראה לפי סעיף קטן זה לא תינתן לפני שניתנה לאותו אדם הזדמנות להשמיע דבריו לפני הנציב; אולם מי שהופעתו נאסרה כאמור, רשאי לערער, תוך 30 יום מיום מתן ההוראה, לפני ועדה שמינה שר האוצר בהודעה שפורסמה ברשומות.

(ב) הנציב לא יאסור הופעתו של עורך דין או של אדם הראוי להתמנות רואה חשבון לפי סעיף 105(4) לפקודת החברות¹⁶, או לערוך בקורת על פנקסי אגודה שיתופית לפי סעיף 20 לפקודת האגודות השיתופיות¹⁷.

החתימה על
הודעות
[5/3]

246. (א) כל הודעה שפקיד השומה חייב למסרה לפי פקודה זו תהא חתומה בידו או בידי אדם או בני אדם שמינה לכך, וכל הודעה שחתימה כאמור מודפסת או כתובה עליה כהלכה היא הודעה בת-תוקף, אלא שכל הודעה שבכתב לפי פקודה זו שבה נדרש אדם להמציא לפקיד השומה פרטים, או הודעה לפי פקודה זו שבה נדרשת התייצבותם של אדם או של עד לפני פקיד השומה, צריך שתהא חתומה בידו של פקיד השומה או של אדם שהרשהו לכך כהלכה.

(ב) חתימה שעל גבי הודעה הנחזית כחתימתו של אדם שנתמנה לכך, יראוה כחתימתו כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

תמצאת הודעות
[1/54]

247. (א) הודעה ניתנת להמציאה לאדם בין לידו ובין בדואר רשום לפי מען עסקו או מענו הפרטי כפי שהם ידועים לאחרונה; נשלחה בדואר רשום, יראוה כהודעה שהומצאה ביום השישי שלאחר יום המשלוח, אם נשלחה לבני אדם בישראל, או למחרת היום שבו היתה ההודעה מגיעה על ידי הדואר בדרך הרגילה, אם נשלחה לבני-אדם שמחוץ לישראל, ולהוכחת המצאה בדרך זו דיה הוכחה שהמכתב המכיל את ההודעה נשלח כראוי ומעון כראוי.

¹⁶ חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155.
¹⁷ חוקי א"י, כרך א', פרק ס"ד, עמ' 336.

(ב) הודעה שנשלחה כאמור בסעיף קטן (א) והנמען סירב לקבלה, יראוה כאילו הוצאה כדין.

248. כל דו"ח, ידיעות נוספות ומכתבים שבעקבותיהם ותשלומי מס לפי הוראות פקודה זו מותר לשלוח אותם לפקיד השומה פטורים מבולי דואר במעטפות מסומנות ב"מס הכנסה".

פטור מבולי
דואר
[248]

249. (א) בחישוב סכום הכנסה חייבת יוגדל או יופחת כל סכום עד ללירה השלמה הקרובה ביותר.

עיגול סכומים
[249]

(ב) בחישוב סכום מס שנקבע לנישום לפי הפקודה יוגדל או יופחת כל סכום למחצית הלירה הקרובה ביותר.

250. שנת מס תצוין במספר שנת הלוח שבה מתחילה שנת המס.

ציון שנת מס
[250]

251. מקום שפקודת המסחר עם האויב, 1939¹⁸, או כל דין אחר הדין במסחר עם האויב, משפיעים על אדם או על הכנסה או על נכס, יחולו ההוראות שבתוספת.

השפעת דיני
המסחר עם האויב
[251]

252. שר האוצר רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראות פקודה זו, ובכלל זה, במיוחד, תקנות בדבר —

סמכות להתקין
כללים
[252]

(1) טפסים של דו"חות, תביעות, הצהרות והודעות לפי פקודה זו;

(2) גיכורו ותשלומי מס במסגרת על גמולות וקצבאות המשתלמים מאוצר המדינה, או על כל הכנסה אחרת חבת מס לפי סעיף 2 (א) ו-5;

(3) כל ענין שהפקודה מסמיכה לקבוע בו.

סמכות לשנות
גיכורים וזיכויים
[253]

253. שר האוצר רשאי, בצו הטעון אישור הכנסת בדרך החלטה, לשנות את שיעורי הניי-כויים והזיכויים הנקובים בפקודה זו.

ה ת ו ס פ ת

1. בתוספת זו —

הגדרות

„הממונה“ — הממונה על נכסי האויב שנתמנה לפי סעיף 2 לפקודת המסחר עם האויב, 1939 ;

„דיני המסחר עם האויב“ — פקודת המסחר עם האויב, 1939, או כל דין אחר הנוגע למסחר עם האויב, וכל מקום שמדובר בתוספת זו על כסף או נכס או הכנסה שקיבל הממונה או שהם בידו — לרבות כסף ונכס או הכנסה המוחזקים לפקודתו ;

„נכס“ — כמשמעותו בסעיף 9 לפקודת המסחר עם האויב, 1939 ;

„נכס חסום“ — כסף או נכס שבידי הממונה ;

„הכנסה חסומה“ — הכנסה המשתלמת לממונה ושהיתה נכללת בהכנסתו החייבת של אדם לשנת מס פלונית, אילולא דיני המסחר עם האויב, ו„בעל הכנסה“ — אדם כאמור.

¹⁸ ע"ר 1939, תוס' 1 מ"ס 923, עמ' 79.

2. הכנסה חסומה יראו כהכנסתו החייבת של בעל ההכנסה, ואפשר לשום את הממונה בשל אותה הכנסה, כדרך שהיה נישום בעל ההכנסה אילו היתה נכללת בהכנסתו החייבת לאותה שנה.

3. נישום הממונה, לפי סעיף 2 לתוספת, בשל הכנסה חסומה, או קיבל הכנסה חסומה ששולמה בניכוי מס, והוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, שבעל ההכנסה החסומה היה זכאי לפי תביעתו להקלה מן המס, אילולא דיני המסחר עם האויב — תוענק זכות זו גם לממונה אם בדרך של החזרת תשלום ואם בדרך אחרת.

4. היה פקיד השומה סבור, לפי ידיעות שבידו, שהכנסתו החייבת של יחיד פלוני בעל הכנסה, היתה צריכה לכלול הכנסה שאינה חסומה, רשאי פקיד השומה לשום אותו אדם בשל אותה הכנסה שאינה חסומה ללא הודעת שומה.

5. מס שנישום בו הממונה לפי סעיף 2 לתוספת בשל הכנסה חסומה, ישלם הממונה, בעצמו או על ידי אחר, מתוך כספי בעל ההכנסה שבידו.

6. מתוך כספי יחיד בעל הכנסה שבידי הממונה ישלם הממונה — אם אין הוראה אחרת מפורשת בתוספת זו. — כל מס המגיע על פי דרישת פקיד השומה, מאותו יחיד לכל שנת שומה או שנת מס, וכל סכום ששולם כאמור יראוהו כאילו שולם על ידי אותו יחיד; בדרישה כאמור, רשאי פקיד השומה לכלול גם סכום שהשומה בנוגע אליו עדיין משמשת, או עשויה לשמש, נושא לערר או לערעור.

7. שחרר הממונה לאדם או לטובתו או לבא כוחו החוקי כל אשר בידו שאותו אדם היה זכאי לו אילולא דיני המסחר עם האויב, הרי לאחר מכן רואים, לצרכי פקודה זו, כל הכנסה משוחררת כאמור, כאילו היא של האדם אשר לצרכי פקודה זו היתה הכנסתו אילולא אותם הדינים; וכל מס ששילם הממונה בדרך ניכוי או בדרך אחרת, בשל אותה הכנסה, יראו לאחר מכן כאילו שולם על ידי האדם הנזכר לאחרונה, וכל הקלה שניתנה לממונה בשל אותה הכנסה יראוהו כאילו ניתנה לאותו אדם שנזכר לאחרונה, ורשאי הוא או בא כוחו להגיש לאחר מכן עררים וערעורים על השומה שנישום בה הממונה בשל אותה הכנסה כאילו נישום הוא.

8. ממונה שנישום לפי הוראות תוספת זו, ולפני השומה או לאחריה, שילם או העביר או שחרר את ההכנסה או חלקה לאדם אחר, או הרשה לעשות כך, יהא אותו חלק מן המס שיש לשלמו לפי השומה ואין הממונה יכול לשלמו לפי הוראות תוספת זו — חוב המגיע למדינה מאת האדם שרואים אותו כבעל אותה הכנסה לפי סעיף 7, או בא כוחו החוקי, אם היה זה מקרה שסעיף זה חל עליו, או מן האדם אשר לו שולמה או הועברה או שוחררה ההכנסה, ואותו חלק ייפרע לפי זה והממונה יחדל מהיות אחראי למס.

9. על אף ההגבלות שבפקודה זו לעריכת שומה, לעררים ולערעורים, מותר לערוך שומות לפי הסעיפים 2 ו-4 לתוספת בכל עת לפני התאריך שקבע שר האוצר, ולהגיש ערר וערעור על שומה כאמור ותביעה להקלה ממס, בכל עת לפני אותו תאריך.

10. חזקה היא לענין הסעיפים 2-4 לתוספת — זולת אם הוכח היפוכו של דבר — שמאז השלישי בספטמבר 1939 לא חל שום דבר שהיה בו כדי להחליף בעל הכנסה חסומה או בעל נכס חסום ובכל שומה לפי סעיף 2 לתוספת יפורש שמו של בעל ההכנסה.

11. מקום שהכנסה ממקור פלוני בשנה פלונית היתה חייבת להשתלם לממונה, אילולא העובדה שמאותו מקור לא היתה באותה שנה כל הכנסה מצויה לתשלום, אבל הכנסה זו היתה בכל זאת חייבת במס אילולא דיני המסחר עם האויב, יחולו הוראות התוספת כאילו היתה הכנסה מאותו מקור מצויה לתשלום אותה שנה ונשתלמה לממונה.

12. הוראות תוספת זו יחולו על שנת השומה המתחילה באחד באפריל 1947, ועל כל שנות השומה ושנות המס שלאחריה.

תיקוני טעויות

בפקודת המכס, דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, 3, יש לתקן שיבושים אלה:

בעמוד 39, בשורה האחרונה למובאות, יש להוסיף „ס"ח 192, תשט"ז, עמ' 6".

בסעיף 67, במקום „להודיע על כלי ההובלה וכל הטובין על ידי שימסור לפקיד הממונה על כך" יבוא „למסור לפקיד הממונה על כך תסקיר על כלי ההובלה ועל הטובין על ידי".

בסעיף 121, במקום כותרת השוליים צריכה לבוא הכותרת של סעיף 122 „הנחת צידת-אניה".

בסעיף 122, במקום כותרת השוליים צריכה לבוא כותרת זו: „צידת-אניה חתומה".

בסעיף 205, במקום „לחילוט" צ"ל „להחרמה".

בסעיף 206, במקום „205" צ"ל „204".

בסעיף 215, פסקה (ו), במקום „המחזיר" צ"ל „המחזיק".

בסעיף 230, בכותרת השוליים, במקום „חילוט" צ"ל „החרמה".

מונחים המשמשים במקורת מום הכנסה

Credit	זכוי (זיכוי)	Ascendants	אבות
Copyright	זכות יוצרים	Fraternity	אגודת אחים
Fellowship	חברותה	House property	אחוזת בית
Premises	חצירים	Enforcement	אכיפה
Goods	טובין	— to enforce	— לאכוף
Receiver	כונס נכסים	Estimation	אימדן
Implants	כלי מלאכה	— to estimate	— לאמוד
Utensils	כלי שרת	Annuity	אנונה
Design	מדרג	Delegation of powers	אצילת סמכויות
Plant	מוצבה	— to delegate	— לאצול
Rente	מלוג	Certificate	אשרר
Transmission	ממסר	Under	בחסר
Double taxation	מסי-כפל	— under assessed	— נשום בחסר
Instrument	מסמך	Over	ביתר
Gratuity	מענק	— over assessed	— נשום ביתר
Scholarship	מענק לימודים	Wear and tear	בליה וקריעה
Custody	משמורת	Return	דין וחשבון (דו"ח) (דו"חות)
Accrue	נבע	Maturity	הבשל
Purports	נחזה	Parents	הורים
Assessed	נשום (נישום)	Refund	החזר
Adventure	עסק אקראי	Bonus	הטבה
Transaction	עסקה (עסקאות)	Taxable income	הכנסה חבת-מס
Security	ערוכה	Chargeable income	הכנסה חייבת (חייבת)
Appeal	ערעור	Avoidance of tax	המנעות ממס
Objection	ערר	Service	המצאה
Reserve	עתודה	Disposition	הסבה
Depreciation	פחת	Derive	הפק
Blending	פטום (פיטום)	Recover	הפרע (היפרע)
Exemption	פטור	Relief	הקלה
Incapacitated person	פסול-דין	Opposition	השגה
Descendants	צאצאים	Evasion of tax	התחמקות ממס
Set-off	קונו (קיוז)	Allow	התר

Indemnity	שפוי (שיפוי)	Minor	קטין
Percentage	תאחוז	Pension	קצבה (קצבאות)
Royalties	תמלוגים	Allowance	קצובה
Document	תעודה	Assess	שום
Receivings	תקבולים	Transshipment	שטעון (שיטעון)
		—to transship	— לשטען

המונחים לפי אלפא ביתא אנגלי

Accrue	נבע	Fellowship	חברותה
Adventure	עסק אקראי	Fraternity	אגודת אחים
Allow	התר	Goods	טובין
Allowance	קצובה	Gratuity	מענק
Annuity	אנונה	House property	אחוזת בית
Appeal	ערעור	Implements	כלי מלאכה
Ascendants	אבות	Incapacitated person	פסול-דין
Assess	שום	Indemnity	שפוי (שיפוי)
Assessed	נשום (נישום)	Instrument	מסמך
Avoidance of tax	המנעות ממס	Maturity	הבשיל
Blending	פטום (פיטום)	Minor	קטין
Bonus	הטבה	Objection	עָרָר
Certificate	אשרר	Opposition	השגה
Chargeable income	הכנסה חייבת (חיבת)	Over	ביתר
Copyright	זכות יוצרים	— over assessed	— נשום ביתר
Credit	זכוי (זיכוי)	Parents	הורים
Custody	משמורת	Pension	קצבה (קצבאות)
Delegation of powers	אצילת סמכויות	Percentage	תאחוז
— to delegate	— לאצול	Plant	מוצבה
Depreciation	פחת	Premises	חצרים
Derive	הפק	Purports	נחזה
Descendants	צאצאים	Receivings	מקבולים
Design	מדגם	Receiver	כונס נכסים
Disposition	הסבה	Recover	הפצע (היפצע)
Document	תעודה	Refund	החזר
Deuble taxation	מסי-כפל	Relief	הקלה
Enforcement	אכיפה	Rente	מלוג
— enforce	— לאכוף	Reserve	עמודה
Estimation	אומדן	Return	דין וחשבון (דו"ח) (דו"חות)
— to estimate	— לאמוד	Royalties	תמלוגים
Evasion of tax	התחמקות ממס	Security	ערוכה
Exemption	פטור	Scholarship	מענק לימודים

Transshipment
— to transship
Under
— under assessed
Utensils
Wear and tear

שְׁטֵעוֹן (שיטעוֹן)
— לְשֵׁטֵעֵן
בְּחֶסֶר
— נֶשׂוּם בְּחֶסֶר
כְּלֵי שִׁירָה
בְּלִיָּה וְקָרִיעָה

Service
Set-off
Taxable income
Transaction
Transmission

הַמְצָאָה
קִיּוּז (קִיּוּז)
הַכִּנְסָה חֲבֵת-מַס
עִסְקָה (עִסְקָאוֹת)
מִמְסָר

משרד המשפטים

מסמך זה הינו העתק שנסרק בשלמותו ביום ובשעה המצוינים,
בסריקה ממוחשבת מהימנה מהמסמך המצוי בתיק,
בהתאם לנוהל הבדיקות במשרד המשפטים.
על החתום

משרד המשפטים (חתימה מוסדית).